

Draaiboek(en) CMG activiteiten

Dit CMG document bevat draaiboeken voor de volgende CMG activiteiten:

1. Symposium (groot, klein/workshop, participatie)
2. Rondetafelconferentie
3. Publicatie (Case studie “Materiaalschaarste”)
4. CMG/KNCV Enquête
5. Prijs (KNCV Van Marum Penning)
6. Webinar
7. Nieuwe activiteit (Bijv. Deskundigenpanel)
8. Nieuwsbrief en andere communicatie naar CMG leden
9. Brief nieuwe bestuursleden, andere communicatie, begroting, etc.

De draaiboeken zijn zo concreet mogelijk beschreven, met specifieke acties en een (ideale) tijdslijn.

De concrete datum van uitvoering is op de tijdslijn gedefinieerd als $T = 0$. Een bepaalde actie voorafgaande aan het event bijv. als $T - 2$ (twee maanden voor het event, etc.).

Aangezien met CMG voornemens is 2-3 activiteiten per jaar te organiseren, die gedeeltelijk overlappend kunnen zijn, is als eenheid voor de tijdslijn maand(en) gebruikt in de draaiboeken.

Naast het draaiboek worden per event specifieke voorbeelden gegeven, zoals (best en worst) practices (de werkelijk gevolgde tijdslijn, hoe lang is er daadwerkelijk gedaan over de gehele activiteit) en/of voorbeelden (bijv. een project plan, een uitnodiging, etc.).

Evenement definitie; het creëren van een breder, genuanceerder standpunt t.a.v. een kritisch maatschappelijk vraagstuk, door het bijeen brengen van verschillende (al of niet expert) gezichtspunten, informatie bronnen, tegenoverstaande van een geïnteresseerd, aangesproken publiek, waarbij dit nieuwe inzicht tot een maatschappelijke verandering van inzicht zou kunnen leiden.

De bedoeling is dat we de draaiboeken doorlopend updaten/verbeteren, zodat we steeds betere beschrijvingen krijgen van de organisatie en uitvoering van de CMG activiteiten.

Voorts is per event toegevoegd welke (doel)groepen er aangeschreven moeten worden (en hoe/via wie). Het beste is dat het KNCV bureau de volledige lijsten per (doel)groep met (e-mail) adressen beheert en up-to-date houdt.

Inhoud

1. Draaiboek <i>CMG Symposium</i>	3
Exacte tijdslijn en (best en worst) practices <i>'Energie Symposium'</i>	6
Exacte tijdslijn en (best en worst) practices <i>'Subsidie Workshop'</i>	10
Voorbeelden <i>'Energie Symposium'</i>	11
Voorbeelden <i>'Subsidie Workshop'</i>	17
2. Draaiboek <i>Rondetafelconferentie</i>	18
Exacte tijdslijn en (best en worst) practices <i>Rondetafelconferentie 'Zonnestroom (PV Cellen)'</i>	21
Voorbeelden <i>Rondetafelconferentie 'Zonnestroom (PV Cellen)'</i>	24
Voorbeelden <i>Rondetafelconferentie 'War for Talent'</i>	30
3. Draaiboek Publicatie <i>Case studie 'Materiaalschaarste'</i>	35
Exacte tijdslijn en (best en worst) practices <i>Case studie 'Materiaalschaarste'</i>	37
Voorbeelden Publicatie <i>Case studie 'Materiaalschaarste'</i>	38
4. Draaiboek <i>'Enquête'</i>	39
Exacte tijdslijn en (best en worst) practices <i>Enquête 'Hoe houden we de Chemie in Nederland'</i>	42
Voorbeelden <i>Enquête 'Hoe houden we de Chemie in Nederland'</i>	43
5. Draaiboek <i>Prijs 'Van Marum Penning'</i>	46
Exacte tijdslijn en (best en worst) practices <i>Prijs 'Van Marum Penning'</i>	49
Voorbeelden <i>Prijs 'Van Marum Penning'</i>	53
6. Draaiboek <i>Webinar</i>	58
Exacte tijdslijn en (best en worst) practices <i>'Webinar'</i>	59
Voorbeelden <i>'Webinar'</i>	60
7. Draaiboek eventueel nieuwe activiteit (<i>Bijv. Deskundigenpanel</i>)	61
Exacte tijdslijn en (best en worst) practices eventueel nieuwe activiteit (<i>Bijv. Deskundigenpanel</i>)	62
Voorbeelden eventueel nieuwe activiteit (<i>Bijv. Deskundigenpanel</i>)	63
8. Draaiboek <i>Nieuwsbrief en andere communicatie naar CMG leden</i>	64
Exacte tijdslijn en (best en worst) practices <i>'Nieuwsbrief en andere communicatie naar CMG leden'</i>	65
Voorbeelden <i>'Nieuwsbrief en andere communicatie naar CMG leden'</i>	66
Organisatie van CMG activiteiten (<i>algemene opmerkingen</i>)	69
Voorbeeld Begroting CMG	71
Decanen (<i>situatie november 2014</i>)	72
Overzicht CMG activiteiten (2010-2018)	74

1. Draaiboek *CMG Symposium*

	T - 9	Definitie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Test het project initiatief (congres organisatie) intern het CMG bestuur vis a vis t.o.v. de CMG/KNCV doelen, strategie, actualiteit, doelgroep. ▪ Zorg voor ondersteuning van het KNCV bestuur voor uitvoering van het project. ▪ Identificeer CMG eigenaars die geloven in het initiatief, die het kunnen vormgeven als projectteam van minimaal 2/3 leden met complementaire organisatorische en persoonlijke capaciteiten. ▪ Nodig indien gewenst deskundigen van buiten het CMG bestuur uit als lid van het projectteam. ▪ Benoem bij voorkeur één van de CMG leden van het projectteam als trekker/aanspreekpunt voor het project. ▪ Definieer symposium doel (achtergrond, drijfveren, doelgroepen, gewenste aantal deelnemers) en voorziene uitkomst/product (publicatie, nieuwsbericht, discussie thema) bestemd voor (advies aan minister, belangen organisatie, politiek etc). ▪ Test haalbaarheid van gedefinieerde doelen en voorziene vormgeving, tijdsplanning, omvang, financiële middelen, gewenste effecten met CMG. ▪ Met bovenstaande doel voor ogen identificeer relevante sprekers bereidheid, bijdrage, toegevoegde waarde, mogelijk sprekers toelage.
	T - 7	Ontwikkelings en ontwerp fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maak de trekker/aanspreekpunt van het project bekend aan de relevante contacten extern. ▪ Identificeer communicatie modus, benodigde hulp middelen, secretariële support KNCV Bureau. ▪ Maak intern tijdsplan met milestones voor ontwikkelings -, communicatie -, realisatie -, uitvoerings - en evaluatie & follow up fase. → bij voorkeur tenminste een voorbeeld toevoegen, maar liefst ook “minimum” termijn. ▪ Stel een begroting van kosten/baten op en zorg voor goedkeuring door het CMG bestuur alvorens financiële commitments aan te gaan ▪ Verwoord symposium doel voor externe informatie tbv sprekers, pers bericht, professionele uitnodiging (budget!), publicatie, doelgroep. ▪ Er zijn twee elementen van belang: wat willen we met het event bereiken, en wat met de resultaten van het event

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stel symposium inhoudelijke benadering vast met inleiders, gezichtspunten die belicht dienen te worden, relevante achtergrond literatuur, voorziene terugkoppeling, vervolg activiteiten, eindproduct (take away). ▪ Stel vormgeving vast: lezingen, open statements/vragen, discussies, YouTube film, poster sessies, Lagerhuis debat, mogelijke locatie, voorzieningen, etc.
T - 6 - T - 1	Communicatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vooraankondiging, persbericht, publicatie in relevante KNCV/CMG en andere (m.n. VNCI) media. ▪ Nodig , indien van toepassing, journalisten, fotograaf, e.d. uit t.b.v. follow up fase. ▪ Schrijf doelgroepen (potentiele deelnemers) aan middels e-mail en relevante media. <ul style="list-style-type: none"> ➢ Doelgroepen via e-mail: CMG leden, KNCV leden, NBV leden, MKB lijst, COCI's, Innovatie Labs, (via NE/VNCI), jonge medewerkers bedrijven (young Shell, etc.), MKB lijst (m.b.v. KNCV/CMG groep) ,..... ➢ Doelgroepen via de KNCV secties: NBV (Ned. Biotech. Ver.) en NVBMB (Ned. Ver. Biochem. Mol. Biol.) leden (lang niet alle sectie leden zijn hier KNCV leden), sectie Farmacochemie (50% lid KNCV), ... ➢ Doelgroepen via media: C2W (blad en/of nieuwsbrief), VNCI (nieuwsbrief), Sociale media (m.n. LinkedIn), ... ▪ Verzenden aan doelgroepen zo veel via KNCV bureau laten lopen (secretariële support). ▪ KNCV bureau beheert en update regelmatig de diverse e-mail lijsten ▪ Communicatie herhalen (T - 1)
T - 6 - T - 1	Realisatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificeer en boek relevante locatie, plaats , tijd, check voorzieningen, adres, parkeren, aantal zit plaatsen, flexibiliteit. Termijn: wanneer ongeveer ▪ Bespreek vormgeving dag stel dag agenda vast met sprekers. ▪ Informeer locatie organisatie omtrent aanpak en dagindeling. ▪ Stel dag organisatie vast, inleider, discussie leider, afronding, ▪ Regel organisatorische support ter plekke en verzorg attenties/bloemen/fles wijn voor sprekers. ▪ Maak “back-up” plan, lezingen ivm ziektes, onvoorzien omstandigheden.

	T = 0	Uitvoerings fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal projectteam (m.n. CMG) leden aanwezig op het symposium. ▪ CMG projectteam leden zijn verantwoordelijk voor de organisatorische support ter plekke (waarbij uitreiken attentie/bloemen/fles wijn voor sprekers).
	T + 2	Evaluatie en follow up fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Betrek deelnemers bij (maatschappelijke) vervolg discussie ▪ Financiële afronding ▪ Organisatorische leer punten tav realisatie fase ▪ Publicatie resultaten mbv relevante media ▪ Test van succes van symposium, evaluatie onderdeelnemers.
		Overig	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In het geval van participatie in symposia georganiseerd door derden: ▪ CMG levert en/of regelt spreker(s) voor een extern symposium waarin wordt geparticipeerd (is de laatste jaren diverse keren gebeurd). ▪ CMG lid kan een extern symposium mede organiseren en eventueel participeren in de programma commissie (is gebeurd in 2013 met het KNCV symposium over "Synthetische Biologie")

Exacte tijdslijn en (best en worst) practices 'Energie Symposium'

	T - ..	Definitie fase	<p>CMG en <i>Netherlands Nuclear Society (NNS)</i></p> <p>Energy mixing, with help from U?</p>
	T - ..	Ontwikkelings en ontwerp fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMG overleg over realisatie zie email Tue 10/22/2013, 23:48 ▪ Tesamen met NNS symposium uitgewerkt en sprekers benaderd
	T - .. - T - ..	Communicatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alle young professionals (Shell Akzo DSM etc) en jongeren beraad politiek partijen/ vertegenwoordigers aangeschreven ▪ Zie flyer voor uitnodiging
	T - .. - T - ..	Realisatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Op 28 October 2013 werd een symposium gehouden met bovenstaande titel in de Nieuwspoor te Den Haag. ▪ Kosten 10 EU
	T = 0	Uitvoerings fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Presentaties: <ul style="list-style-type: none"> - Energietransitiescenario's, met en zonder kernenergie Jan Ros (Planbureau voor de Leefomgeving, PBL) - Uitdagingen voor energieopties op de lange termijn Ad Seebregts (Energieonderzoek Centrum Nederland, ECN) - Energie in 2030, maatschappelijke keuzes van nu Rinie van Est (Rathenau Instituut) ▪ KNCV betaalt 1600 EU aan debat academie voor begeleiding symposium debat
	T + ..	Evaluatie en follow up fase	zie email CMG Mon 4/7/2014
		Overig	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het symposium was gericht op, en bedoeld voor, jonge energiespecialisten en jonge politici. Hoewel de opkomst door een ZW storm - windkracht 9 - met bijbehorende vertragingen in het openbaar vervoer, niet toeliet dat alle genodigden aanwezig konden zijn, bleek de opzet als ook het presentatiemateriaal en de discussie volledig te voldoen aan de verwachtingen. De informatie die tot ons kwam middels drie gerenommeerde sprekers, belichtte het onderwerp vanuit uiteenlopende gezichtspunten: Energie planning, maatschappelijke effecten en "gewogen" energieopties.

Energy mixing, with help from U?

Op 28 October 2013 werd een symposium gehouden met bovenstaande titel in de Nieuwspoort te Den Haag.

Het symposium was gericht op, en bedoeld voor, jonge energiespecialisten en jonge politici. Hoewel de opkomst door een ZW storm, windkracht 9 met bijbehorende vertragingen in het openbaar vervoer, niet toeliet dat alle genodigde aanwezigen konden zijn, bleek de opzet alsook het presentatie materiaal en de discussie volledig te voldoen aan de verwachtingen. De informatie die tot ons kwam middels drie gerenormeerde sprekers, belichtte het onderwerp vanuit drietal uiteen lopende gezichts punten. Energie planning, maatschappelijke effecten en "gewogen" energie opties.

Energietransitiescenario's met en zonder kernenergie Jan Ros (Planbureau voor de Leefomgeving, PBL)

Onze energie planning en mogelijke energie transitie scenario's werden uit de doeken gedaan in een presentatie van Jan Ros. Hij besprak de voorwaarden waaraan onze toekomstige energie zou moeten voldoen: Zeker, Schoon, Kansrijk en Betaalbaar, in een gedetailleerd vergelijk hetwelk leidde tot de conclusie dat een doelstelling van 80% reductie in CO2 emissies (2050) kan worden gehaald zonder kernenergie ook zonder dat daarmee het uiterste van alle andere opties wordt gevraagd, maar het ontbreken van kernenergie als optie, maakt de realisatie van deze doelstelling wel zeer lastig.

Uitdagingen voor energieopties op de lange termijn Ad Seebregts (Energieonderzoek Centrum Nederland, ECN)

Door omstandigheden zoals boven vermeld, werd deze lezing afgelast. De inhoud was gebaseerd op het aangehecht rapport waarin onder andere de "Vergelijking van het belang van de beschikbaarheid van technieken voor een schone economie in 2050" besproken wordt. Met dit zeer inzichtelijk overzicht wordt inzicht verschaft welke (toekomstige) energie technologieën van

groot belang zullen zijn in de voorziening van onze toekomstige energie mix. (tabel 5.3)

<http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/PBL-2011-Routekaart-energie-2050-500083014.pdf>

Energie in 2030, maatschappelijke keuzes van nu Rinie van Est (Rathenau Instituut)
Rinie van Est ging in op het belang van "weging en vaststelling" van het draagvlak van maatschappelijke criteria zoals betaalbaarheid, betrouwbaarheid, schoonheid, ruimtelijke inpasbaarheid met betrekking tot een aantal belangrijke energie opties zoals energie besparing, hernieuwbare energie, fossiel en uranium. Hij illustreerde de complexiteit alsook het belang van de criteria bij de keuze van ons toekomstige energie pakket. Hij concludeerde zijn voordracht met een aantal "te doorbreken" energie mythes die een zeer verhelderend alsook een verrassend perspectief gaven op het realiteitsgehalte van de huidige oplossingen van ons energievraagstuk.
De mythen die de revue passeerden waren 1: "De technologie lost het op" 2: "Fossiel is op zijn retour" 3: "Hernieuwbaar is oneindig beschikbaar" 4: "Hogere energie-efficiëntie leidt tot vermindering energieverbruik" 5: "De overheid stelt slechts randvoorwaarden aan een vrije markt" 6: "We zijn op weg naar CO2-neutraal energietijdperk" 7: "Nederlandse verduurzaming is duurzaam"

http://www.rathenau.nl/fileadmin/user_upload/rathenau/Publicaties/Technology_Assessment/2011/aeneas-energie-in-2030.pdf

Onder begeleiding van **Gijs Weenink (Debat Academie)** werden een aantal uitdagende stellingen voorgelegd aan het gehoor in een Lagerhuis debat format. De grote betrokkenheid als ook de uiteenlopende meningen leiden tot een levendige en verhelderende discussie en maakte het eens en te meer duidelijk dat het Nederlandsenergiebeleid gebaat is bij analyses maar bovenal duidelijke lange termijn keuzes. De stellingen die aan de orde zijn geweest worden bij

	<p>deze kort hieronder samengevat.</p> <ol style="list-style-type: none"> 0. Nederland heeft het beste energie beleid van de wereld (warming up- en openingsstelling) 1. Een cradle-to-cradle vergelijking is de enige manier om tot de juiste energiemix te komen. 2. Besparen is belangrijker dan verduurzamen 3. We moeten stoppen met het subsidiëren van nieuwe en veelbelovende vormen van energie-opwekking. 4. Alle energiebedrijven moeten weer nutsbedrijven worden (in handen van de overheid). 5. Decentraal energiebeleid is beter dan centraal energiebeleid. 6. Om de energievoorziening CO2 arm te maken zullen we kerncentrales moeten bouwen. 7. Iedereen die werkzaam is in de energiewereld moet een mediatraining volgen. 8. Experts kunnen beter dan politici bepalen hoe we de Nederlandse energievoorzieningen moeten verduurzamen. <p>Met dank aan de deelnemers en de organisaties die dit mogelijk hebben gemaakt KNCV-CMG, Dutch Young Generation en Netherlands Nuclear Society, en EPZ Namens Karlijn Codee-van der Schilden, Bart Sjenitzer en Hans Blom</p>
--	--

Exacte tijdslijn en (best en worst) practices 'Subsidie Workshop'

	T - ..	Definitie fase	▪
	T - ..	Ontwikkelings en ontwerp fase	▪
	T - .. - T - ..	Communicatie fase	▪
	T - .. - T - ..	Realisatie fase	▪
	T = 0	Uitvoerings fase	▪
	T + ..	Evaluatie en follow up fase	▪
		Overig	▪

Voorbeelden 'Energie Symposium'

(Overzicht Symposium en debat "Energy mixing, with help from U?")

Energy mixing, with help from U?

OPZET

Vraagstelling: Wil de toekomstige generatie dat energie uit Uranium (kernenergie) een bijdrage levert aan de toekomstige energiemix?

Symposium van 3 presentaties:

Planbureau voor de leefomgeving

Scenario's voor energietransitie naar 2050, met name die met en die zonder een bijdrage van kernenergie

Beleidsstudies ECN

Belangrijkste technische en economische uitdagingen van verschillende energie opties, in het bijzonder kernenergie belicht

Rathenau Instituut

Sociale en politieke uitdagingen van de verschillende energie opties, maatschappelijke waarden belichten.

Debat:

Panelleden uit politieke jongerenverenigingen, Yes DC, DYG

Waarden toekennen aan verschillende aspecten (betaalbaar, betrouwbaar, schoon, ruimtelijk inpasbaar) voor verschillende energie opties. Definiëren van breed gewogen randvoorwaarden om kernenergie op te nemen in de energiemix.

Product: Policy statement met een oordeel over een al dan niet gewenste bijdrage van kernenergie in de toekomstige energiemix, met gewogen algemene randvoorwaarden voor die eventuele bijdrage gedefinieerd door de toekomstige generatie.

DATUM

Dinsdag 15 oktober of maandag 28 oktober 2013

DEELNEMERS

~ 90 (jong KNCV, DYG, Yes DC, ICA, politieke jongerenverenigingen, jong KIVI NIRIA)

LOCATIE

Nieuwspoort Den Haag

(Plan van aanpak Symposium en debat "Energy mixing, with help from U?")

Energy mixing, with help from U?

Symposium en debat: Plan van aanpak.

Vraag: Wil de toekomstige generatie dat energie uit Uranium (kernenergie) een bijdrage levert aan de toekomstige energiemix? En zo ja, onder welke randvoorwaarden?

Doel: **Op basis van een gewogen mening van onze toekomstige generatie over de gewenste energiemix al dan niet met een aandeel kernenergie, beleidmakers en industrieleiders stimuleren keuzes te nemen die leiden tot een technologisch & economisch, sociaal en politiek haalbare energietransitie.**

De veronderstelling hier is dat in Nederland momenteel niet alle technologische opties vanuit een breed perspectief worden overdacht door de overheid. Onbekendheid en "Not In My BackYard" (NIMBY) worden zwaar gewogen waardoor het mogelijk is dat reële duurzame, technologisch en economisch haalbare oplossingen geen doorgang krijgen. Het politieke en maatschappelijke debat blijft vaak beperkt tot een beoordeling van afzonderlijke energie opties waarin de voordelen en de nadelen kritisch worden belicht. Met de toekomstige wereldwijde energiebehoefte en de benodigde inzet op alle vormen van energie om in deze behoefte te kunnen voorzien, is een debat over een afzonderlijke energie-optie echter te beperkt om tot evenwichtige keuzes te komen. Bovendien kan de urgentie van de ene energie-mogelijkheid nooit aannemelijk gemaakt worden als deze niet helder wordt afgewogen met alternatieven.

Wij willen ons concentreren voor wat bovengenoemde vraagstelling betreft op kernenergie maar zijn van mening dat vergelijkbare overwegingen van toepassing zijn op andere technologieën. Een breed maatschappelijk debat over de toekomst van de energievoorziening in Nederland moet worden gevoerd waarin het mogelijk is kernenergie te plaatsen in het kader van de energiemix. Hierbij moeten de vele uitdagingen waarmee de verschillende energievormen te maken hebben inzichtelijk worden en eenvoudig gewogen kunnen worden. Sociale overwegingen moeten in de discussie erkend worden en de vraag moet worden gesteld of deze te managen zijn om tot weloverwogen beslissingen te kunnen komen.

Het doel van de discussie is om bewustzijn te creëren omtrent de complexiteit van de toekomstige energievoorziening. Schoon, betaalbaar en betrouwbaar maar ook ruimtelijk inpasbaar en met maatschappelijk draagvlak is voor een enkele energie-optie niet eenvoudig te realiseren. Er wordt van uitgegaan dat als dit bewustzijn er is, er ruimte is voor discussie over de mogelijke inzet van kernenergie in de energiemix. Een breed overzicht van de verschillende energie-opties is noodzakelijk om de voordelen en nadelen van kernenergie te kunnen afwegen. Het resultaat beoogt een definitie te geven van de technisch-economische en maatschappelijke randvoorwaarden van belang voor de eventuele inzet van kernenergie in onze toekomstige energievoorziening.

Om de doelstelling te bereiken, wordt een symposium voorafgaand aan een debat georganiseerd.

... Symposium: d.m.v. een **drietal presentaties** wordt **inzicht gecreëerd in bovengenoemde thema's**

Debat: d.m.v. een gestructureerde discussie wordt door onze nieuwe generatie **jonge technici en politici** gereflecteerd op de dilemma's van hun toekomstige energie portfolio.

De discussie moet leiden tot **een policy statement, met daarin een afgewogen oordeel over een al dan niet gewenste bijdrage van kernenergie aan de energie-mix, met eventuele randvoorwaarden daarvoor.**

Het wordt opportuun en relevant geacht om wat betreft onze toekomstige energiemix **meer** te bouwen op de visie en reflectie van onze toekomstige generatie.

Daarbij denken wij dat jonge energie deskundigen en jonge politici **een centrale rol zouden moeten oppakken** bij de vorming van een energie transitie beleid.

De deelnemers zouden dan ook uitgenodigd en geselecteerd dienen te worden uit de groep van jonge wetenschappers, studenten en jonge politici, dit door de politieke partijen aan te schrijven evenals de Inter Company Association (ICA) of wellicht specifieker de Young energy specialist (YesDC) en de Dutch Young Generation (DYG).

Opzet symposium presentaties.

1. Planbureau voor leefomgeving (PBL)
2. Beleidsstudies ECN
3. Rathenau instituut

1. PBL: Scenario's voor de energietransitie naar 2050.

Lezing over de verschillende energie-transitie scenario's. Specifiek over dat scenario waar kernenergie een rol speelt al ook scenario's waar geen ruimte is voor kernenergie. Hoe ziet de energiemix er dan uit? Wat moeten we doen om daar te komen?

Doel: Inleiding geven in de mogelijkheden die we hebben om te komen tot een energietransitie. Inzicht verschaffen in de verschillende uitgangspunten waarop de scenario's zijn gebaseerd: de Nederlandse energie behoefte voor de komende 50 jaar Nederlandse CO2-reductie doelstellingen, groene energiepolicies, innovatie economie, technologische drijfveren.

2. ECN: Technische en economische uitdagingen van de verschillende energie-opties.

Lezing over de belangrijkste technische en economische uitdagingen waarmee elk van de afzonderlijke energie-opties (renewables, fossiel, aardgas en kernenergie) te maken hebben. Wat voor invloed hebben deze uitdagingen op de betaalbaarheid en betrouwbaarheid van de energiemix? En hoe schoon zijn ze over de gehele levenscyclus bekeken? Wat voor energy footprint geven ze in Nederland of elders? Hoe wegen de

voordelen op tegen de nadelen? Wat voor effort is er nodig om deze uitdagingen aan te gaan en wie gaat daar voor betalen? Met de nadruk op het belichten van de kwesties die kernenergie betreffen.

Doel: inzicht geven in de complexiteit van het energievraagstuk door de technische, economische en ruimtelijke issues van de afzonderlijke energie-opties te belichten. Helderheid bieden door de voordelen en nadelen van elke energie-optie eenvoudig tegen elkaar af te wegen.

3. Rathenau instituut: Sociale en politieke uitdagingen van de verschillende energie-opties.

Lezing over het maatschappelijk draagvlak voor de verschillende energie-opties.

Welke uitdagingen liggen er om maatschappelijk draagvlak te creëren voor de verschillende energie-scenario's? Hoe vergelijken verschillende energie-opties in dit verband. Wat is het beleid vanuit de overheid? Welke sociaal-economische drijfveren spelen een rol in dit beleid (bijvoorbeeld aardgasbaten) en hoe wegen we deze uiteenlopende zaken bij het komen tot keuzes?

Doel: inzicht geven in de complexiteit van het energievraagstuk door de sociale en politieke issues van de afzonderlijke energie-opties te belichten. Mensen stimuleren na te denken over de waarden die ze belangrijk vinden. Bewustzijn creëren dat het maken van afwegingen tussen de verschillende vormen van energieopwekking afhankelijk is van de waarde die aan de verschillende aspecten ervan wordt toegekend.

Opzet van het debat.

Door middel van een gestructureerde discussie waarden toekennen aan de verschillende aspecten (betaalbaar, betrouwbaar, schoon, ruimtelijk inpasbaar) voor de verschillende energievormen. Definiëren van de randvoorwaarden aan de toekomstige energiemix. Inzichtelijk krijgen welke afwegingen een rol spelen bij de keuze over de bijdrage die kernenergie kan leveren aan de toekomstige energiemix. Definiëren van breed gewogen randvoorwaarden om kernenergie op te nemen in de energiemix zoals "liever kernenergie uit Nederland dan gas uit Rusland".

Doel: Komen tot een overwogen, door de jonge generatie gedragen, algemeen **policy statement** wat de Nederlandse policymakers en industrieleiders aanzet tot een breed beoordeeld technologisch & economisch, sociaal en politiek haalbaar energietransitie beleid.

Om tot een optimaal resultaat te komen zouden wij de beoogde deelnemers willen vragen kennis te nemen van "Sustainable energy - without the hot air" van D. Mc Kay, "Energie in 2030 - Maatschappelijke keuzes van nu" van J. Ganzevles en R. van Est, en "Can we consume our way out of climate change? A call for analysis" van L. K. Grant als relevante achtergrond informatie voor het symposium en debat

(Uitnodiging Symposium en debat "Energy mixing, with help from U?")

Van:

Karlijn Codée-van der Schilden Nuclear Research and Consultancy Group (NRG),
Irradiation and Development (I&D)
Westerduinweg 3, 1755 ZG Petten

Hans Blom

Shell Downstream Services B.V.
Dirk Storklaan 76, 2132 PX Hoofddorp

Aan:

Rinie van Est Rathenau Instituut Anna van Saksenlaan 51, 2593 HW Den Haag
g.vanest@rathenau.nl
Haarlem, 19 juli 2013

Geachte heer R. van Est,

In oktober van dit jaar organiseert de Dutch Young Generation (DYG), een vereniging voor jongeren die geïnteresseerd zijn in nucleaire technologie, samen met de Chemie en Maatschappij Groep (CMG) van de Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging (KNCV) het symposium met debat "**Energy mixing, with help from U?**" in Nieuwspoor in Den Haag. Dit symposium en debat over de toekomstige energiemix en de mogelijke rol die kernenergie daarin kan spelen is bedoeld voor jonge technici en jonge politici. Aangehecht vindt u een beschrijving van de aanpak die wij daarbij willen volgen. Wij horen graag van u of deze aanpak u aanspreekt en of u mogelijk geïnteresseerd bent om dit evenement mede vorm te geven.

In het kort; met het symposium willen wij de complexiteit van de toekomstige energievoorziening schetsen. Voor een enkele energie-optie is het niet eenvoudig om schoon, betaalbaar en betrouwbaar te zijn en bovendien ook ruimtelijk inpasbaar en met maatschappelijk draagvlak. We willen de belangrijkste uitdagingen van elke energievorm belichten. Een drietal lezingen zouden de deelnemers moeten stimuleren na te denken over de waarden/overwegingen die zij belangrijk vinden met betrekking tot zowel politieke en sociale issues als technisch-economische uitdagingen van een mogelijke energietransitie.

Aansluitend aan het symposium willen wij een debat voeren over de toekomst van de energievoorziening in Nederland waarin kernenergie wordt geplaatst in het kader van de energiemix. Belangrijke vraag daarbij is of energie uit Uranium een bijdrage kan leveren aan een schone, betaalbare en betrouwbare energiemix die ook ruimtelijk inpasbaar is en maatschappelijk draagvlak geniet. Uiteindelijk trachten wij, met behulp van het debat, op basis van inbreng van jongeren tot een policy statement te komen met technisch-economische en maatschappelijke randvoorwaarden die van belang zijn voor de mogelijke inzet van kernenergie in onze toekomstige energievoorziening. In het boek "Energie in 2030, Maatschappelijke keuzes van nu" worden de kwesties die wij bespreekbaar willen maken met het symposium en debat, zeer treffend verwoord. Wij willen u graag vragen een lezing te verzorgen tijdens ons symposium om de meest belangrijke sociale en politieke uitdagingen van de verschillende energievormen te belichten. Wij zouden graag van u horen of u hier interesse in heeft. Wij voorzien 15 oktober en 28 oktober als mogelijke data voor het symposium en debat. Hopelijk schikt één van deze data u. Bovendien gaan wij graag met u in gesprek om eventueel de voorgestelde aanpak van het symposium en debat te verbeteren en om het debat vorm te gaan geven.

Met vriendelijke groet,
Karlijn Codée-van der Schilden (DYG & CMG)
Hans Blom (CMG)

Voorbeelden '*Subsidie Workshop*'

2. Draaiboek *Rondetafelconferentie*

	T - 9	Definitie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Test het project initiatief (Rondetafelconferentie) intern het CMG bestuur vis a vis t.o.v. de CMG/KNCV doelen, strategie, actualiteit, doelgroep. ▪ Zorg voor ondersteuning van het KNCV bestuur voor uitvoering van het project. ▪ Identificeer CMG eigenaars die geloven in het initiatief, die het kunnen vormgeven als projectteam van minimaal 2/3 leden met complementaire organisatorische en persoonlijke capaciteiten. ▪ Nodig indien gewenst deskundigen van buiten het CMG bestuur uit als lid van het projectteam. ▪ Benoem bij voorkeur één van de CMG leden van het projectteam als trekker/aanspreekpunt voor het project. ▪ Definieer doel Rondetafelconferentie (achtergrond, drijfveren, doelgroepen) en voorziene uitkomst/product (publicatie/rapport, nieuwsbericht, discussie thema) bestemd voor (advies aan minister, belangen organisatie, politiek, etc). ▪ Test haalbaarheid van gedefinieerde doelen en voorzien vormgeving, tijdsplanning, omvang, financiële middelen, gewenste effecten met CMG. ▪ Met bovenstaande doel voor ogen identificeer relevante deelnemers, aantal deelnemers, bereidheid, bijdrage, toegevoegde waarde, mogelijk vergoeding deelnemers.
	T - 7	Ontwikkelings en ontwerp fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maak de trekker/aanspreekpunt van het project bekend aan de relevante contacten extern. ▪ Identificeer communicatie modus (alleen Rondetafelconferentie of Interviews/Questionnaire voorafgaande aan de Rondetafelconferentie?), benodigde hulp middelen, (secretariële en/of andere) support KNCV Bureau. ▪ Maak intern tijdsplan met milestones voor ontwikkelings -, communicatie -, realisatie -, uitvoerings - en evaluatie & follow up fase. → bij voorkeur tenminste een voorbeeld toevoegen, maar liefst ook “minimum” termijn. ▪ Stel een begroting van kosten/baten op en zorg voor goedkeuring door het CMG bestuur alvorens financiële commitments aan te gaan ▪ Verwoord doel van de Rondetafelconferentie voor externe informatie tbv deelnemers, pers bericht, professionele uitnodiging (budget!), publicatie, doelgroep. ▪ Er zijn twee elementen van belang: wat willen we

		<p>met het event bereiken, en wat met de resultaten van het event</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stel inhoudelijke benadering Rondetafelconferentie vast met inleider(s), gezichtspunten die belicht dienen te worden, relevante achtergrond literatuur, voorziene terugkoppeling, vervolg activiteiten, eindproduct (take away). ▪ Stel vormgeving vast (vragen stellen tijdens de Rondetafelconferentie en/of vooraf via Questionnaire/Interviews): type en aantal deelnemers (Doelgroep; Rondetafelconferentie met of zonder Questionnaire vooraf; deelnemers kunnen verschillend zijn), open dialoog of discussie aan de hand van stellingen (open statements)/vragen, tijdsduur, discussies, mogelijke locatie, voorzieningen, etc. ▪ Bepaal door wie (secretariële support KNCV bureau en/of wetenschapsjournalist) en in welke vorm de verslaggeving zal worden vastgelegd.
T - 6 - T - 1	Communicatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vooraankondiging en uitnodiging deelnemers via persoonlijke brief (voorkeur boven e-mail). ▪ E-mail kan wel als verdere communicatiebron met de deelnemers worden gebruikt. ▪ Vooraankondiging event via persbericht, publicatie in relevante KNCV/CMG en andere relevante media. ▪ Nodig, indien van toepassing, journalisten, fotograaf, e.d. uit t.b.v. follow up fase. ▪ Verzenden vooraankondiging en uitnodiging aan via het KNCV bureau laten lopen (op KNCV papier met secretariële support). ▪ Communicatie herhalen (T - 1)
T - 6 - T - 1	Realisatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificeer en boek relevante locatie, plaats, tijd, check voorzieningen, adres, parkeren, aantal zitplaatsen, flexibiliteit. Termijn: wanneer ongeveer ▪ Bespreek vormgeving dag stel dag agenda vast met inleider(s). ▪ Bereid de afgesproken vormgeving voor met het projectteam (o.a. inleiding, stellingen/vragen opstellen); indien gewenst toetsing van de vragen/stellingen via het CMG bestuur. ▪ Informeer locatie organisatie omtrent aanpak en dagindeling. ▪ Stel dag organisatie vast, inleider, discussie leider, regel verslaggeving, afronding, ▪ Regel organisatorische support ter plekke en verzorg eventuele attenties/bloemen/fles wijn en/of onkostenvergoeding voor de deelnemers. ▪ Maak "back-up" plan voor onvoorziene omstandigheden (bijv. veel deelnemers op het

		laatste moment verhinderd zijn).
T = 0	Uitvoerings fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal projectteam (m.n. CMG) leden aanwezig op het symposium. ▪ CMG projectteam leden zijn verantwoordelijk voor de organisatorische support ter plekke (waarbij uitreiken attentie/bloemen/fles wijn en onkostenvergoeding voor de deelnemers).
T + 2	Evaluatie en follow up fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Betrek deelnemers bij (maatschappelijke) vervolg discussie ▪ Financiële afronding ▪ Organisatorische leer punten tav realisatie fase ▪ Verslaggeving resultaten ▪ Publicatie resultaten mbv relevante media ▪ Opstellen rapport (bij voorkeur door een wetenschapsjournalist) ▪ Overhandigen rapport aan relevante doelgroepen (politiek/overheid, activiteiten veld ▪ Test van succes van de Rondetafelconferentie met de deelnemers.
	Overig	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het CMG kan nog wel actief betrokken blijven bij verdere follow-up, maar zal zelf daar geen (organisatorisch) initiatief toe nemen. Het Zonnecellen project is hier een voorbeeld van. De Zonnecellen gemeenschap heeft zich als vervolg stap op de Rondetafelconferentie o.a. verenigd en heeft een Toekomstplan 'Zonnestroom' opgesteld, waarbij het CMG wel vertegenwoordigd was, maar geen verdere organisatorische betrokkenheid heeft gehad.

Exacte tijdslijn en (best en worst) practices Rondetafelconferentie 'Zonnestroom (PV Cellen)'

T - 15 - T - 12	Definitie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zonnestroom project wordt na een uitgebreide verkenning (jan t/m april 2008) binnen het CMG verkozen tot een hoge prioriteitsproject dat zeker uitgevoerd zal worden
T - 11	Ontwikkelings en ontwerp fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werkgroep (Rob Kirschbaum, Jan Mulderink en Rob Zsom) wordt vastgesteld ▪ De werkgroep definieert samen met het CMG bestuur de probleemstelling, en manier van uitvoering en de follow-up wordt bepaald (mei t/m nov 2008) <p><i>N.b. Oorspronkelijk was de Rondetafelconferentie gepland voor november 2008, maar dat bleek onhaalbaar door overvolle agenda's en is uiteindelijk april 2009 geworden)</i></p>
T - 4	Communicatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitnodigingsbrief wordt verstuurd aan de beoogde deelnemers van de rondetafelconferentie (dec 2008)
T - 4 - T = 1	Realisatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het projectteam organiseert met support van het KNCV bureau de Rondetafelconferentie
T = 0	Uitvoerings fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rondetafelconferentie op het hoofdkantoor van de KNCV in Den Haag (april 2009) ▪ Verslag van de Rondetafelconferentie (verzorgd door secretaresse KNCV bureau; april 2009)
T + 1 - T + 27	Evaluatie en follow up fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Concept PV rapport wordt opgesteld door het projectteam a.d.h.v. het verslag en de persoonlijke aantekeningen T + 1/mei 2009) ▪ Concept PV rapport wordt toegestuurd aan de deelnemers van de Rondetafelconferentie met het verzoek om commentaar en verdere relevante info (T + 2 /jun 2009) ▪ Door werkgroep en deelnemers aangepast concept PV rapport beschikbaar (T + 6/okt 2009) ▪ PV rapport wordt professioneel uitgewerkt (T + 10/T + 11/februari en maart 2010) door een

		<p>wetenschapsjournalist (Bastienne Wentzel) en komt digitaal en in druk beschikbaar (T + 11; maart 2010)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanbieden PV rapport aan de minister van EZ&I; (T + 21/februari 2011) tijdens de Opening van het Internationale Jaar van de Chemie ▪ Aanbieden PV rapport aan fracties 2^e kamer (T + 22/maart 2011, via Niels) ▪ Houden van diverse presentaties over de belangrijkste resultaten van het PV rapport (T + 12 t/m T + 25/voorjaar 2010 t/m voorjaar 2011)
	<p>Overig</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het project kon niet binnen de plande tijd worden uitgevoerd. De belangrijkste oorzaken waren overvolle agenda's van de projectteamleden en de deelnemers. De follow-up fase heeft ook erg lange geduurd. Allereerst vertraging in het gereedkomen van het definitieve rapport ook vanwege overvolle agenda's en vervolgens het wachten op de meest geschikte gelegenheid om het rapport aan overheid en politiek aan te bieden. ▪ KEMA nam het initiatief (februari-december 2011; T+22 - T + 32) voor het organiseren van de Nederlandse PV gemeenschap en stellen een 'Roadmap Zonnestroom' als vervolg op de Rondetafelconferentie ▪ PV rapport digitaal beschikbaar https://cmg.kncv.nl/cmg-rapporten

Exacte tijdslijn en (best en worst) practices *Rondetafelconferentie 'War for Talent'*

T - 12 - T - 9	Definitie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ War for Talent project wordt na een uitgebreide verkenning (nov 2007 - jan 2008) binnen het CMG verkozen tot een hoge prioriteitsproject dat z.s.m. uitgevoerd moet worden
T - 8 - T - 6	Ontwikkelings en ontwerp fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werkgroep (Rob Abbenhuis, Frans Kaspersen en peter Nieuwenhuizen) wordt vastgesteld ▪ De werkgroep definieert samen met het CMG bestuur de probleemstelling, en manier van uitvoering en de follow-up wordt bepaald (feb t/m apr 2008)
T - 5 - T - 2	Communicatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Introductiebrieven voorafgaande aan de interviews en de Rondetafelconferentie worden verstuurd (juni 2008) aan geselecteerde personen/bedrijven ▪ Interviews worden gehouden, met steun van alle CMG bestuursleden (aug/sep 2008)
T - 5 - T - 1	Realisatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het projectteam organiseert met support van het KNCV bureau de Rondetafelconferentie (jun - okt 2008)
T = 0	Uitvoerings fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rondetafelconferentie tijdens het KNCV lustrum seminar in Utrecht (november 2008)
T + 3	Evaluatie en follow up fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Door werkgroep en deelnemers aangepast concept War for talent rapport beschikbaar (feb 2009)
	Overig	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het project kon redelijk binnen de plande tijd worden uitgevoerd ▪ War for talent rapport digitaal beschikbaar https://cmg.kncv.nl/cmg-rapporten

Voorbeelden Rondetafelconferentie 'Zonnestroom (PV Cellen)'

(Conceptbrief te sturen aan potentiële deelnemers aan een KNCV Ronde Tafel sessie met als onderwerp "Zonnecellen")

Op KNCV briefpapier met mailadres, postadres en telefoonnummers

Den Haag ..... december 2008

Geachte heer, mevrouw (op naam gesteld)

In het recente verleden is de KNCV verschillende malen initiator geweest van gesprekken over nieuwe producten en technologieën. Er werden dan bijeenkomsten belegd met vertegenwoordigers uit industrie en wetenschap met als resultaat rapporten, die breed gelezen werden en vaak tot doelgerichte aanpak binnen een nieuw werkgebied voerden. Deze keer wil de KNCV een initiatief nemen binnen het energiegebied en met name rond fotovoltaïsche (PV) cellen.

In toenemende mate wordt de Nederlander aangesproken over problemen rond energie voorziening nu en in de toekomst. Als alternatief voor het gebruik van olie, kolen en gas worden dan meestal windturbines en zonnecellen genoemd. Iedereen begrijpt echter dat er geen elektriciteit is als de wind niet waait. Dat roept vraagtekens op. Voor zonnecellen toont men meer begrip. Men weet intussen dat zonnecellen op het eigen dak voor voldoende elektriciteit kunnen zorgen. Maar de prijs voor aanschaf zou erg hoog zijn en de gestelde vraag wordt dan " waarom doen ze daar dan niets aan ?"

Dit nogal onmachtige geluid wordt ook nog eens gevoed door de hoge drempel die de overheid opwerpt voor subsidies als men al zou besluiten er zelf iets aan te gaan doen.

De KNCV wil bijdragen aan een breder debat over mogelijkheden en belemmeringen van PV cellen met een Ronde Tafelgesprek. In dit Ronde Tafelgesprek zullen de visies naar voren moeten komen van de onderzoek sector, van de industrie en van marktpartijen. Een rapport van dit overleg zal via het netwerk van de KNCV verspreid worden met de bedoeling nieuwe initiatieven ter verdere versnelling van de introductie van PV te stimuleren.

U bent als geen ander op de hoogte van wat er in dit veld leeft. Dat is dan ook de reden dat de KNCV u vraagt om deel te nemen aan een dergelijk Ronde Tafel gesprek.

We zijn van plan niet meer dan tien á twaalf personen uit te nodigen zodat er effectief overlegd kan worden.

Het gesprek vindt plaats op het kantoor van de KNCV in Den Haag. We willen het laten beginnen om 11.00 uur en laten eindigen om 15.00 uur met lunch. We denken aan een datum eind februari of begin maart 2009.

Voordat we echter definitief tot organisatie van een en ander over gaan willen we eerst van u weten of u dit initiatief zinvol vindt en of u er aan wilt deelnemen.

Graag zien we uw antwoord tegemoet per E-mail, brief of telefoon.

Vriendelijk gegroet

.....
voorzitter KNCV Bestuur

.....
directeur KNCV bureau

Lijst van uitnodiging

(E-mail over follow-up aan selectie van de deelnemers van de Rondetafelconferentie "Zonnecellen")

Geachte collega's,

Zoals we allemaal weten schiet het nog steeds niet erg op in Nederland met de installatie van PV-cellen, terwijl menige consument bereid is zelf te investeren! Wij, als Chemie Management Groep (CMG) van de KNCV, hebben dit probleem begin dit jaar opgepakt via het organiseren van een PV- Rondetafel.

Op 4 juni j.l. heeft U van de KNCV een brief ontvangen met het samenvattende rapport van de bijeenkomst PV Zonnecellen, welke plaats vond op 8 april 2009. Aangezien wij van plan zijn z.s.m. het rapport aan de overheid aan te bieden, willen wij U -als deskundigen op het PV gebied- bij dezen verzoeken te reageren op de hoofdconclusies van het rapport (zie onder aan deze mail waar de antwoorden op de gestelde vragen nogmaals zijn samengevat).

N.b. Voor alle zekerheid hebben we de notulen van de bijeenkomst en het rapport (eerder ter kennisgeving toegestuurd door de KNCV) nogmaals als bijlage toegevoegd.

Om onderstaande marsroute snel te kunnen vervolgen hebben wij een bewuste keuze gemaakt door slechts 5 mensen aan te schrijven via deze mail.

Marsroute:

- Uw input verwerken in het rapport
  - Tekstuele en grafische opwaardering van het rapport door Bastianne Wenzel (wetenschap journaliste, zie <http://www.bmedia.nl/>)
- In overleg met de Regiegroep Chemie/Innovatieplatform aanbieding van het rapport door KNCV en VNCI aan EZ (de secretaris generaal, de Hr. Chris Buijink).

N.b. Overleg over de vorm waarin dergelijke strategische rapporten het beste aan de overheid aangeboden kunnen worden, vindt binnenkort plaats tussen de voorzitters KNCV (Dr. Martin Post) en VNCI (Ir. Jan Zuidam). E.e.a. is geïnitieerd door de directeur van het KNCV-bureau (Mevr. Gabriëlle Donné - Op den Kelder).

Wij zijn van plan nog voor Kerstmis 2009 het rapport met Uw input aan EZ aan te bieden. In verband hiermee verzoeken we U vriendelijk om **uiterlijk 30 september Uw reactie te geven** op onderstaande conclusies en aanbevelingen afkomstig van de PV Rondetafel.

Vragen en antwoorden afkomstig uit de PV Rondetafel:

1 - Waar wordt het snelst toepassing van omvang verwacht? In kleinschalige projecten zoals huizen en boerderijen of in grootschalige plannen ?
Kleinschalig, plug & play, conform Duits feed-in model (betaling voor terug geleverde stroom), nieuwe rol voor elektriciteit firma's (een vergelijking met de PC opkomst ten koste van Mainframes;" Een Internet voor Elektriciteit verdeling")

2 - Zijn opslagmogelijkheden van elektriciteit, bijvoorbeeld in batterijen , essentieel voor succesvolle introductie?

Niet strikt noodzakelijk, meerder opties voorhanden (bijv. autobatterijen, loodaccu's, elektrolyse tot H₂, water in mijngangen) en nationaal en Europees bufferen (20% haalbaar).

3 - Is overheidssubsidie of regelgeving nodig voor snelle invoering?

Absoluut structureel noodzakelijk, niet als subsidie op investeringen, maar door betaling van terug geleverde stroom uit fondsen afkomstig uit een kleine opslag op alle geleverde stroom (ook België heeft hiertoe recent besloten); panelen plaatsen vergunningsvrij maken zonder administratieve rompslomp.

Een samenhangend rapport dat PV, wind, kernenergie en kolen+CO₂ opslag vergelijkt en een gerichte lobby naar de overheid is absoluut noodzakelijk.

4 - Wat ontbreekt er aan fundamenteel onderzoek ?

Oplossing van het korte termijn probleem ligt niet bij het fundamenteel onderzoek. Voor de midden/lange termijn wordt wel aanbevolen de financiering van onderzoek structureel in te bedden in het Nederlandse systeem.

Naast verhoging van rendementen en verlaging van productiekosten strekt onderzoek op bijv. de volgende gebieden tot aanbeveling; gestapelde nanolagen, metaaloxiden, erbium, (hybride) organische cellen, combinatie van PV-cellen en opslag in dunne films. E.e.a in nauwe relatie met het applicatiegebied.

5 - Overige opmerkingen

PV cellen productie en inbouw zijn zeer aantrekkelijk voor werkgelegenheid.

De PV wereld moet zich organiseren met een Roadmap als primaire doel (analoog aan NIOK/VIRAN voor de Katalyse).

Overleg met Centraal Plan Bureau i.v.m. hun invloed op EZ moet spoedig plaatsvinden.

N.b. Bovenstaande conclusies en aanbevelingen zijn vooralsnog kwalitatief en zouden in kracht kunnen toenemen door aanvulling met kwantitatief materiaal. Met name de heer Wim Sinke wordt verzocht relevante data toe te voegen. Eventueel aan te vullen met beschikbare data van de overigen die deze mail ontvangen en data van DSM (via Rob Kirschbaum).

Bij voorbaat dank voor Uw medewerking,

Namens het CMG,

Rob Kirschbaum en Rob Zsom

(Bijdragen de KNCV nieuwsbrieven over de Rondetafelconferentie "Zonnecellen")

T.b.v. Nieuwsbrief KNCV 2009

Zonnecellen

De KNCV/C₂MG wil zich uitspreken over maatschappelijk aansprekende onderwerpen in de context van de chemie. In deze context organiseerde de C₂MG begin 2009 een besloten Rondetafel bijeenkomst met als belangrijkste vraag : "Waarom gaat de invoering van fotovoltaïsche (PV) cellen in Nederland zo traag?".

Er namen 12 vertegenwoordigers uit de hele keten, van fundamenteel onderzoek tot aan de installateurs van modules, deel aan de Rondetafel bijeenkomst. Een aantal in het oog springende conclusies die genoemd kunnen worden zijn: Kleinschalige toepassing door de gewone burger in tuin of op dak kan de komende jaren echt doorbreken. Een extra motivator is daarbij dat PV een positieve bijdrage kan leveren aan het uitsparen van CO₂. Opslag in batterijen is geen echte noodzaak. Algemeen advies van de Rondetafel was de subsidiestructuur voor zonnecellen af te schaffen en over te gaan op invoering van een opslag in het elektriciteit tarief om teruglevering aan het net te betalen. Goede subsidieregelingen, zoals bij ons buurland Duitsland, helpen om PV tot een succes te maken.

De conclusies en adviezen van de Rondetafel bijeenkomst worden momenteel vastgelegd in een PV-rapport, dat onderdeel is van een veel groter geheel van mogelijkheden voor duurzame energie die van belang zijn voor Nederland.

De bedoeling van het in het voorjaar 2010 aan de overheid aan te bieden rapport is dat het als discussiestuk zal dienen, dat de basis zal zijn voor 2e inhoudelijke ronde van overleg, waardoor we een echte 'chemische' meerwaarde kunnen creëren, die we kunnen meegeven aan zowel de branche als de politiek.

Om extra meerwaarde te creëren is het bovendien noodzakelijk dat de PV-wereld zich beter gaat organiseren via een breed gedragen roadmap. De kern van deze brede roadmap is het bij elkaar brengen de vier O's, Overheid, Onderzoek, Onderwijs en Ondernemers. Dat laatste zou kunnen plaatsvinden naar het voorbeeld van de katalyse. Die zijn al twintig jaar sterk georganiseerd. Voor de PV-wereld kan met steun van de KNCV een vergelijkbare organisatiestructuur worden opgezet.

Vervolg op de Rondetafel Zonnecellen (t.b.v. Nieuwsbrief KNCV 2012)

Als vervolg op de door de CMG georganiseerde Rondetafel Conferentie over zonnestroom en het CMG rapport “*Stralende Toekomst voor Zonnestroom*” heeft KEMA het voortouw genomen voor een nationale Roadmap Zonnestroom voor de hele waardeketen. Eind 2011 is het Nationaal Actieplan Zonnestroom “De weg naar 4000 MWp zonnestroom” gelanceerd via de media. Het CMG project over zonnestroom is hiermede afgesloten.

Met bijna 100 MWp aan geïnstalleerd fotovoltaïsch (PV) vermogen in 2011 blijft Nederland achter bij andere Europese landen. Een belangrijke oorzaak is de versnipperde markt voor het installeren van zonnepanelen. Belangrijke partijen in de PV-markt menen dat met een brede samenwerking het ambitieuze doel van 4000 MWp in 2020 haalbaar is. Daarom heeft KEMA namens 14 marktpartijen uit alle geledingen in kaart gebracht wat nodig is voor een grootschalige uitrol van zonnestroom. In het resulterende Nationaal Actieplan Zonnestroom staat welke partijen wanneer welke acties moeten en ook daadwerkelijk willen ondernemen.

 <p>KNCV-CMG rapport PV-technologie</p> <p>STRALENDE TOEKOMST VOOR ZONNESTROOM</p>	<p><i>“ In Nederland is de periode aangebroken waarin netpariteit voor fotovoltaïsche (PV) zonnepanelen mogelijk is: zonnestroom net zo duur als normale stroom. Voor kleinere systemen is dit in 2011 al het geval maar om de grootschalige uitrol van PV mogelijk te maken, is meer nodig. Het Nationaal Actieplan Zonnestroom zet scherpe acties neer die vanaf 2011 barrières wegnemen om in 2020 een geïnstalleerd PVvermogen te realiseren van 4000 MWp. ”</i></p>
---	--

Gezien de vele positieve reacties op de publicatie van het actieplan zal het in 2012 zeker een vervolg krijgen. Heeft u of uw bedrijf interesse om bij te dragen aan het actieplan, neem dan contact op met de projectleider Nationaal Actieplan, Ir. J.H.J. (Jasper) Lemmens van KEMA.
jasper.lemmens@kema.com

Voorbeelden Rondetafelconferentie 'War for Talent'

(Besprekingen/actieplan projectteam 'War for Talent')

'War for Talent'

Datum bespreking: 16 april 2008

Aanwezig: Frans Kaspersen, Rob Abbenhuis (CMG, verslag), Alle Bruggink (KNCV)

1. Inleiding

De Chemie Management Groep (CMG) van de KNCV richt zich op managementsaspecten van de chemie-beoefening in de breedste zin. Met haar activiteiten probeert zij bovendien een positieve bijdrage te leveren aan de imago-bepaling van de Nederlandse chemische industrie. Recent heeft de CMG besloten tot een koerswijziging. Naast het spelen van een rol in het delen van kennis (zoals wij dat tot nu toe deden op onze symposia) wil de CMG bijdragen gaan leveren op het gebied van meningsvorming op politiek, overheids en maatschappelijk vlak. Hier is belangstelling voor getoond.

Een van de onderwerpen die hoog op de agenda van de CMG staan is de arbeidsmarkt voor technisch geschoolden in Nederland. Dit onderwerp past in het beleidsplan Chemie is Overal van de VNCI (ref. 1) en in de door de KNCV voorgenomen deelname in het imago-traject van de Regiegroep Chemie (ref. 2). Inmiddels is samenwerking gestart met de KNCV.

2. Context

'Nederland Kenniseconomie' staat hoog op de politieke agenda. Het innovatieplatform heeft zes sleutelgebieden gedefinieerd waarvoor innovatie van doorslaggevend belang is om duurzaam te kunnen concurreren op de mondiale markt. Eén van deze sleutelgebieden is de Chemie. Door het Innovatieplatform is aangegeven dat Nederland een prima kennispositie heeft op gebieden zoals katalyse en scheidingstechnologie.

3. Vraagstelling

De vraag welke kennis en welke kennisdragers Nederland nodig heeft voor haar sleutelgebieden op de middellange en lange termijn (5-15 jaar) is nog niet beantwoord. Hoe gaan de relevante sectoren, onderwijs, opleidingen onderzoeksrichtingen, overheid en industrie momenteel om met deze vraagstelling? Wat is hun toekomstvisie en welke acties zijn daartoe gaande danwel gepland of gewenst?

4. Aanpak 'War for Talent'

Via het project 'War for Talent' willen CMG en KNCV de vraagstelling voor het sleutelgebied Chemie nader uitwerken. Deze aanpak zal voldoende breed en algemeen zijn zodat andere sleutelgebieden voor onze kenniseconomie ook op deze wijze aangepakt kunnen worden. Samenwerking met lopende acties zoals de Human Capital Agenda van de Regiegroep Chemie ligt voor de hand.

De CMG is initiatiefnemer van dit project en zal de komende drie jaar zorgen voor start, begeleiding en uitvoering door KNCV en professionals en voor consolidatie van de resultaten.

5. Voorlopige actieplanning

2Q2008	Aankondiging in C2W en persbericht
2/3Q2008	Interviews met toonaangevende stakeholders uit de sectoren onderwijs, onderzoek, overheid en industrie, uitgevoerd door een klein team (2-3) van professionals
4Q 2008	Presentatie van de interviewresultaten in combinatie met een rondetafel conferentie op de KNCV lustrumdag (06 nov 2008)
4Q2008 - 1Q2009	Uitwerken interviewresultaten tot een publicatie 'War for Talent waarin aandacht wordt gegeven aan toepasbaarheid voor andere sleutelgebieden.
2Q2009	Presentatie/publicatie (lieft zo breed mogelijk) Bv op KNCV evenementen Career event 2009, Voorjaarsbijeenkomst
3Q2009	Follow-up na publicatie Discussie met stakeholders op basis van bevindingen uit de publicatie. Met vertegenwoordigers uit de sectoren onderwijs, onderzoek, overheid en industrie. Bv bij OC&W, VNCI, chemiecongresses etc.
4Q2009	Optie: talentenjacht in combinatie met KNCV bijeenkomst Het Element. 'Talentenspel?'
1Q2010	Vaststellen vervolgacties en consolidatieplan

6. Interviews stakeholders

Nb. Zsm contact leggen met Regiegroep chemie (Nelo Emerencia) is belangrijk!
Zie mail AB, dd. 240408 en April nummer van Chemie Magazine

Te interviewen:

Decanen universiteiten, NWO-CW, ACTS, STW, beleidsmedewerkers, OCW, EZ, LNV, CTO's (bv Emmo Meijer), grote industrie, directies MKB, directies regionale ontwikkelingsmaatschappijen (bv LIOF, BOM, NOM, etc), een Veni kandidaat, jonge academische talenten (bv Jan van Hest), aspirant-hoogleraren.

Voorbeeldvragen

- Voorziet u een war for talent in de toekomst of voert u hem nu al?
- Welk talent heeft u nodig tussen 2010 en 2025?
- Welke acties zijn NU nodig om aan uw toekomstige talentenvraag te voldoen?
- Hoe past dat in huidige strategie en beleid?
- Van wie heeft u hierbij hulp of verwacht u hierbij hulp?
- Op welke wijze zou u publiciteit over dit onderwerp willen sturen en benutten?
- Willen we doorgaan met postdocs?
- Wat vinden we van het academisch onderzoek terug in onze maatschappij?
Wat zouden we willen terugvinden?
- Etc.

Referenties

1. Beleidsplan Chemie is Overal 2007 – 2010, A. Schreurs, VNCI, oktober 200.
2. Naar een beter imago van de chemie. Voorstel voor deelname van de KNCV in het imago-traject van de Regiegroep Chemie. A. Schreurs, Projectleider imago-traject Regiegroep Chemie, 15 januari 2008.

Datum vergadering
11 juni 2008

Ons kenmerk
RA1106STER/08

Aanwezig
Rob Abbenhuis (not), Frans Kaspersen, Peter
Nieuwenhuizen (Arthur D. Little), Chris Sonnenberg (Arthur
D. Little)

Afwezig

Kopie aan
Maarten van Gils (Jong-
KNCV), Iwan Thonus (KNCV),
A. Bruggink (KNCV), Bestuur
CMG

API-PD Steroids & Chemicals

Notulen

Onderwerp
Verslag Telecon 'War for Talent' initiatief KNCV CMG

Datum verslag
11 juni 2008

Inleiding

Op 2 juni jl hebben wij (RA, FK, PN en CS) gesproken met Nelo Emerencia (VNCI, secretaris van de Regiegroep Chemie) over ons War for Talent (WfT) initiatief. Belangrijkste conclusies: er is veel voorwerk gedaan (oa door VNCI) en voor subsidie voor ons project heeft de Regieroeop Chemie geen fondsen beschikbaar heeft (wel evt voor follow-up activiteiten nav ons onderzoek) maar de VNCI staat wel open staat voor subsidie. De VNCI voert immers zelf ook (door de VNCI betaald) onderzoek uit naar WfT-achtige zaken. Zo heeft dhr Emerentia vorig jaar voor 10.000 euro een extra studie door het ROA laten uitvoeren waarin specifiek is ingezoomd op de chemie.

Na afloop van de bespreking is besloten op korte termijn opnieuw te vergaderen. Dit is gedaan op 11 juni jl. Hieronder een kort verslag.

1. Achtergrondinfo / cijfermateriaal

Er is heel wat onderzoeksmateriaal beschikbaar (oa via VNCI) dat kan dienen als cijferbasis onder ons project/rapport. In het overleg van 2 juni zijn de volgende bronnen genoemd die we gaan opzoeken.

- Onderzoekresultaten ROA schoolverlatersonderzoek
Beschikbaar op internet.
- Onderzoek 'eigen' onderzoek NE + vragenlijst van NE
Opvragen bij NE door **RA**
- Roadmap Human Capital Agenda Chemie
Beschikbaar op Internet.
- Checken: website KNCV: 'is er een tekort aan chemici?'

2. Opstellen vragenlijsten

We willen 1 vaste vragenlijst gaan hanteren en stellen vast dat de interviews max een half uur mogen/moeten duren. Dit betekent dat we ruimte hebben voor

ongeveer 8 vragen plus een beperkt aantal (bv 2) 'huiswerkvragen' waarin we kunnen vragen om cijfers (bv aan bedrijven).

Afspraak: ieder (**RA, FK, PN**) stelt binnen een week 10 vragen op waarom 5 'getalsvragen'. In het volgende overleg smeden we deze tot 1 vragenlijst.

3. Opstellen interviewee lijst

We stellen de volgende groepen van gesprekspartners voor:

Bedrijfsleven

- Grote bedrijven uit NL, België en het Rijngebied (R&D management)
- Directies MKB

Opleidingen

- Universiteiten (zowel chemisch als chemisch-technologisch)
- HBO's

Overheid

- 'Pseudo-overheid: Regiegroep Chemie
- EZ, NWO-CW, ACTS, STW

Behartigers belangen beroepsgroep

- KNCV (bestuur)
- VNCI

Kennisinstituten

- ECN, TNO, Wageningen

'Klanten'

- aspirant medewerkers (studenten, academische talenten)

4. Tijdsplanning

We komen tot de volgende ambitieuze maar haalbare tijdsplanning:

Half juli – eind september:	voeren van de interviews
Half augustus:	deelnemers Rondetafel WfT bekend (max 6 + voorzitter)
Mid oktober:	rapport afgerond
6 november:	lustrumcongres KNCV met Rondetafel WfT

5. Rondetafel 9 november as

Afspraak: **RA/FK** schrijven een inleiding / concept uitnodiging (max ½ A4) die gebruikt kan worden om uit te sturen naar de mensen die we gaan interviewen.

Afspraak: binnen een week klaar . Concept naar Iwan ter beoordeling

Afspraak: **RA** stelt een Excel lijst op met namen van potentiële interviewees.

Idem voor een lijst met potentiële deelnemers Rondetafel (lieft uit ieder van de te interviewen categorieën 1 deelnemer).

Deze lijsten door **allen** aan te vullen. Bespreken in volgende overleg.

Afspraak: **RA** vraagt Iwan hoeveel tijd er voor onze Rondetafel beschikbaar is (en op welk dagdeel).

Afspraak: **RA** vraagt Iwan of wij een (financiële bijdrage voor) een moderator kunnen krijgen. Mogelijke moderators: Alexander Duyndam of Fridus Valkema.

We willen graag iemand met affiniteit met de Chemie en dus niet een beroepsrepresentator (zoals bv Menno Bentveld of Edwin Rutten).

(Introductiebrief 'War for Talent')

Op KNCV briefpapier met mailadres, postadres en telefoonnummers

Dear Sir, Madam,

The chemicals, foods and life-sciences industries in the Benelux contribute significantly to our economy. However, further growth and innovation may be threatened by a lack of sufficiently qualified staff. In fact, a so-called "War for Talent" (WfT) between employers over scarce talent has become a regular topic of debate.

In order to determine the nature and scale of this problem, the Chemistry Management Group (CMG) of the Royal Dutch Chemical Society (KNCV) has decided to carry out a survey amongst representative employers in the chemicals, food and life-sciences industries in the Netherlands, Belgium, and abroad. This survey is supported by the KNCV, VNCI (Netherlands Chemical Industry Association) and the Regiegroep Chemie. It will be carried out in close collaboration with Arthur D. Little, the consultancy. Key questions in this survey are:

- To what extent are employers indeed facing a shortage of talent?
- What measures are employers taking to deal with the issue, e.g. internationalization, import of talent, salary adjustments, etc.?
- Does an education in chemicals, food, or life-sciences remain sufficiently appealing to students, from a career/remuneration perspective?

We would very much like to interview you on this topic – of course fully confidentially – on behalf of your organization. We estimate that this interview will not take more than half an hour. In addition the survey contains a number of quantitative questions, to be answered separately.

The results of the survey will be presented on November 6th 2008, during the KNCV's lustrum seminar in Utrecht. They will be discussed as part of a "round table" with outspoken representatives of the different parties involved, i.e. businesses, employees, universities and students. Eventually, the process should result in a number of recommendations and/or actions to be incorporated in the Human Capital Agenda by the Regiegroep Chemie.

We sincerely hope we can count on your organization's contribution to our survey, which aims to strengthen the position of the chemicals sector in the Benelux. We will contact you shortly to discuss.

Thank you in advance, on behalf of VNCI, KNCV, Regiegroep Chemie and the board of KNCV CMG,

Rob Abbenhuis

Member CMG

This initiative is supported by:

Iwan Thonus, Director KNCV

Colette Alma, Director General VNCI

Rein Willems, Regiegroep Chemie

3. Draaiboek Publicatie Case studie 'Materiaalschaarste'

	T - 9	Definitie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Test het project initiatief (congres organisatie) intern het CMG bestuur vis a vis t.o.v. de CMG/KNCV doelen, strategie, actualiteit, doelgroep. ▪ Zorg voor ondersteuning van het KNCV bestuur voor uitvoering van het project. ▪ Identificeer de CMG eigenaar (tevens trekker/aanspreekpunt) die gelooft in het initiatief en het kan vormgeven als projectleider met complementaire organisatorische en persoonlijke capaciteiten. ▪ Definieer doel van de Case studie (achtergrond, drijfveren, doelgroepen, en voorziene uitkomst/product (rapport, publicatie, presentatie, nieuwsbericht, discussie thema) bestemd voor (advies aan minister, belangen organisatie, politiek etc). ▪ Test haalbaarheid van gedefinieerde doelen en voorziene vormgeving, tijdsplanning, omvang, financiële middelen, gewenste effecten met CMG. ▪ Met bovenstaande doel voor ogen identificeer relevante perso(o)n(en) die kunnen bijdragen aan het onderzoek en de vormgeving van de Case studie, test bereidheid, bijdrage, toegevoegde waarde, etc. ▪ Allen (maar m.n. Koop): corrigeren en aanvullen
	T - 7	Ontwikkelings en ontwerp fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maak de trekker/aanspreekpunt van het project bekend aan de relevante contacten extern. ▪ Identificeer communicatie modus, benodigde hulp (personen die kunnen bijdragen aan het vormgeven van de case studie) en hulpmiddelen ▪ Bepaal waar de Case studie kan worden uitgevoerd en verzorg een werkplek voor de uitvoerder van de case studie. ▪ Maak intern tijdsplan met milestones voor ontwikkelings -, communicatie -, realisatie -, uitvoerings - en evaluatie & follow up fase. → bij voorkeur tenminste een voorbeeld toevoegen, maar liefst ook "minimum" termijn. ▪ Stel een begroting van kosten/baten op en zorg voor goedkeuring door het CMG bestuur alvorens financiële commitments aan te gaan ▪ Verwoord doel van de case studie voor externe informatie tbv personen die bijdragen, persbericht, publicatie, doelgroep. ▪ Het belangrijkste element is wat en wie we met de resultaten van de Case studie willen bereiken en via welke vorm (rapport en/of presentaties). ▪ Stel de inhoudelijke benadering vast met de

		medewerkers, gezichtspunten die belicht dienen te worden, relevante achtergrond literatuur, voorziene terugkoppeling, vervolg activiteiten, eindproduct (take away).
T - 6 - T - 1	Communicatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eventueel vooraankondiging van de case studie via persbericht, publicatie in relevante KNCV/CMG en andere media. ▪ Eventueel communicatie herhalen (T - 1)
T - 6 - T - 1	Realisatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitvoering en vormgeving van de case studie
T = 0	Uitvoerings fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Presentatie van de resultaten van de case studie (in de vorm van publicatie van een rapport en presentaties)
T + 2	Evaluatie en follow up fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Betrek de uitvoerder(s) van de Case studie bij (maatschappelijke) vervolg ▪ Financiële afronding ▪ Organisatorische leer punten tav realisatie fase ▪ Publicatie resultaten mbv relevante media ▪ Test van het succes van de case studie, evaluatie medewerker(s).
	Overig	

Exacte tijdslijn en (best en worst) practices Case studie 'Materiaalschaarste'

	T - ..	Definitie fase	
	T - ..	Ontwikkelings en ontwerp fase	
	T - .. - T - ..	Communicatie fase	
	T - .. - T - ..	Realisatie fase	
	T = 0	Uitvoerings fase	
	T + ..	Evaluatie en follow up fase	
		Overig	

Voorbeelden Publicatie
Case studie 'Materiaalschaarste'

4. Draaiboek 'Enquête'

	<p>T - 9</p>	<p>Definitie fase</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Test het project initiatief (CMG/KNCV Enquête) intern het CMG bestuur vis a vis t.o.v. de CMG/KNCV doelen, strategie, actualiteit, doelgroep. ▪ Zorg voor ondersteuning van het KNCV bestuur voor uitvoering van het project. ▪ Identificeer CMG eigenaars die geloven in het initiatief, die het kunnen vormgeven als projectteam van minimaal 2/3 leden met complementaire organisatorische en persoonlijke capaciteiten. ▪ Nodig indien gewenst deskundigen van buiten het CMG bestuur uit als lid van het projectteam of als klankbordgroep. ▪ Benoem bij voorkeur één van de CMG leden van het projectteam als trekker/aanspreekpunt voor het project. ▪ Definieer het doel van de enquête (achtergrond, drijfveren, doelgroepen) en voorziene uitkomst/product (publicatie/rapport, nieuwsbericht, discussie thema) bestemd voor (advies aan minister, belangen organisatie, politiek, etc). ▪ Test haalbaarheid van gedefinieerde doelen en voorzien vormgeving, tijdsplanning, omvang, financiële middelen, gewenste effecten met CMG.
	<p>T - 7</p>	<p>Ontwikkelings en ontwerp fase</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maak de trekker/aanspreekpunt van het project bekend aan de relevante contacten extern. ▪ Identificeer communicatie modus, benodigde hulp middelen, computer/internet en secretariële support KNCV Bureau. ▪ Maak intern tijdsplan met milestones voor ontwikkelings -, communicatie -, realisatie -, uitvoerings - en evaluatie & follow up fase. → bij voorkeur tenminste een voorbeeld toevoegen, maar liefst ook "minimum" termijn. ▪ Stel een begroting van kosten/baten op en zorg voor goedkeuring door het CMG bestuur alvorens financiële commitments aan te gaan ▪ Verwoord het doel van de enquête en het vervolg met de resultaten voor externe informatie tbv doelgroepen, pers bericht, uitnodiging voor deelname via e-mail en/of media, publicaties ▪ Definieer de doelgroep (en). ▪ Er zijn twee elementen van belang: wat willen we met de enquête bereiken, en wat met de resultaten. ▪ Stel de inhoudelijke benadering vast met het

		<p>projectteam, gezichtspunten die belicht dienen te worden, relevante achtergrond literatuur, voorziene terugkoppeling, vervolg activiteiten, eindproduct (take away).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stel vormgeving van het resultaat van de enquête vast: lezingen,
T - 6 - T - 1	Communicatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vooraankondiging, persbericht, publicatie in relevante KNCV/CMG en andere (m.n. VNCI) media. ▪ Schrijf doelgroepen (potentiele deelnemers) aan middels e-mail en relevante media. <ul style="list-style-type: none"> ➢ Doelgroepen via e-mail: CMG leden, KNCV leden, NBV leden, MKB lijst, COCI's, Innovatie Labs, (via NE/VNCI), jonge medewerkers bedrijven (young Shell, etc.), MKB lijst (m.b.v. KNCV/CMG groep) ,..... ➢ Doelgroepen via de KNCV secties: NBV (Ned. Biotech. Ver.) en NVBMB (Ned. Ver. Biochem. Mol. Biol.) leden (lang niet alle sectie leden zijn hier KNCV leden), sectie Farmacochemie (50% lid KNCV), ... ➢ Doelgroepen via media: C2W (blad en/of nieuwsbrief), VNCI (nieuwsbrief), Sociale media (m.n. LinkedIn), ... ▪ Verzenden aan doelgroepen zo veel via KNCV bureau laten lopen (secretariële support). ▪ KNCV bureau beheert en update regelmatig de diverse e-mail lijsten ▪ Communicatie herhalen (T - 1)
T - 6 - T - 1	Realisatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In het projectteam opstellen van de enquête (zo veel mogelijk in multiple choice format, maar in ieder geval met een tweetal open vragen) ▪ Medewerking vragen aan eventuele externe partners (m.n. VNCI of eventueel andere KNCV secties) voor het initiatief ▪ Overzetten van de enquête naar de speciale enquête software van de KNCV (met ondersteuning van het KNCV bureau) ▪ Via e-mail en diverse media aan de doelgroep uitsturen van de uitnodiging om de enquête in te vullen (via het KNCV bureau) ▪ Verwerken resultaten enquête in grafische presentatie door het projectteam (met support van het KNCV bureau) ▪ Resultaten van de enquête toesturen en bespreken met de klankbordgroep ▪ Resultaten van de enquête toesturen en bespreken met het CMG bestuur ▪ Resultaten van de enquête toesturen en bespreken (via CMG lid hoofdbestuur) met het KNCV bestuur

	T = 0	Uitvoerings fase <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rapportage van de resultaten van de enquête aan de Ronde tafel van EZ ▪ Presentatie + discussie van de resultaten van de enquête op een relevant symposium (CHAINS) ▪ Verwittig, indien mogelijk journalisten, fotograaf, e.d. uit t.b.v. follow up fase. ▪ Publicatie van de resultaten van de enquête in de diverse media en rapportage aan geënquêteerden
	T + 2	Evaluatie en follow up fase <ul style="list-style-type: none"> ▪ Betrek de klankbordgroep en geënquêteerden bij (maatschappelijke) vervolg stappen en discussies ▪ Financiële afronding ▪ Organisatorische leer punten tav realisatie fase ▪ Publicatie resultaten mbv relevante media ▪ Test van succes van de enquête, evaluatie via klankbord groep en eventueel de geënquêteerden.
		Overig

Exacte tijdslijn en (best en worst) practices
Enquête 'Hoe houden we de Chemie in Nederland'

	T - ..	Definitie fase	
	T - ..	Ontwikkelings en ontwerp fase	
	T - .. - T - ..	Communicatie fase	
	T - .. - T - ..	Realisatie fase	
	T = 0	Uitvoerings fase	
	T + ..	Evaluatie en follow up fase	
		Overig	

Voorbeelden *Enquête* 'Hoe houden we de Chemie in Nederland'

(tekst t.b.v. vooraankondigingen)

Vooraankondiging grote CMG enquête “Hoe houden we de Chemie in Nederland?”

De Chemie & Maatschappij Groep (CMG¹) onderzoekt in september 2014 - met medewerking van de VNCI - via een **grote enquête** de randvoorwaarden voor de **lange termijn gezondheid van de chemie** in Nederland (in de branches: gezondheid, voedsel, energie, transport, klimaat, verpakkingen, kunststof - en rubber, coatings, grondstoffen, etc.). Dit initiatief is ontstaan uit een eerdere enquête onder de leden van de CMG van de KNCV. Daaruit is gebleken dat werknemers van de verschillende chemie- en life sciences-bedrijven een interessante visie hebben op de toekomst van de chemie in Nederland.

De enquête zal worden toegestuurd aan werknemers werkzaam in de brede chemische sector, c.q. de leden van de CMG, de KNCV en de VNCI. Bovendien wordt de enquête gestuurd naar Holland Bio en startende ondernemers in de (bio)chemie. Centraal in deze enquête staat de vraag: “Hoe houden we de Chemie in Nederland?”. Met chemie doelen we daarbij op bedrijvigheid binnen de sectoren life science, biochemie, biotechnologie, farmaceutische chemie, rubber- en kunststofindustrie, de verf- en drukinktindustrie, etc. Het gaat bij dit onderzoek dus om bedrijvigheid in zowel grote bedrijven, MKB, als startende ondernemers in de gehele chemiesector.

Via deze weg roepen we u op de komende enquête in te vullen, waarmee u ons nader inzicht kunt verschaffen via uw kijk op de (toekomstige) aanwezigheid van de sector chemie in Nederland, een belangrijke werkgever voor leden van de KNCV.

---

¹ De CMG groep is een adviesgroep van het KNCV bestuur. Het huidige initiatief past in de doelstelling van de CMG, die een actieve rol wil spelen in de organisatie van het debat over maatschappelijk relevante chemische onderwerpen en in de communicatie erover.
Zie verder <http://www.kncv.nl/cm>

De resultaten van de enquête zullen naar onze verwachting, een beter inzicht geven van de mogelijke bedreigingen alsook de kansen, het groeipotentieel, voor de chemie in Nederland.

Het invullen van de enquête, die u in september via de e-mail zal worden toegestuurd, neemt ongeveer 15 minuten in beslag.

De resultaten van de enquête worden gerapporteerd aan alle geënquêteerden, zowel persoonlijk als via de diverse media (waaronder Chemisch2Weekblad/KNCV, Chemisch Weekblad /VNCI). Op 17 of 18 november a.s. zal er tijdens CHAINS2014 een presentatie/discussie plaatsvinden over de resultaten van de enquête met de aanwezigen. Niet in de laatste plaats worden de resultaten aangeboden (op 17 november, tijdens CHAINS, in samenwerking met de VNCI) aan de minister van EZ tijdens een Rondetafelconferentie met de Topsector Chemie. Tijdens deze Rondetafelconferentie komen de resultaten van een inventarisatie met vergelijkbare vragen onder bedrijven en chemieclusters (**werkgevers**) aan de orde. De CMG-enquête adresseert de vragen op individueel niveau (**werknemers**). Het is voorzien dat de CMG enquête, die de bottom-up input van de werknemers in de chemische sector bijeenbrengt, mogelijk belangrijke complementaire inzichten zal toevoegen aan de informatie die via de werkgevers wordt ingewonnen.

(tekst t.b.v. CMG nieuwsbrief)

Enquête

'Hoe houden we de chemie in Nederland?'

Zoals u wellicht weet, hebben wij in september een enquête uitgestuurd rondom het thema 'Hoe houden wij de chemie in Nederland?'. Doel was de randvoorwaarden te onderzoeken voor de langetermijngezondheid van de chemie in Nederland. De enquête is breed uitgestuurd en we ontvingen maar liefst 420 reacties.

Het team dat de enquête heeft opgesteld en verwerkt, bestaat uit Hans Blom, Nelo Emerencia, Sietse van der Sluis en Rob Zsom. Tijdens het proces is het thema, op verzoek van het KNCV-bestuur, omgedoopt tot 'Toekomst van de chemie in Nederland'. De resultaten van de enquête worden nu verder uitgewerkt en geanalyseerd.

Op 18 november a.s. zullen we deze uitkomst presenteren tijdens CHAINS2014, waar u natuurlijk van harte welkom bent; u kunt zich via deze link registeren <http://registration.chains2014.nl/?action=form>.

Daarnaast zullen we de resultaten, in samenwerking met de VNCI, aanbieden aan de minister van Economische Zaken.

5. Draaiboek Prijs ‘Van Marum Penning’ (betrokkenheid CMG)

T - 9	Definitie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Op initiatief van het KNCV bestuur wordt het CMG tweejaarlijks benadert om een Selectiecommissie voor te dragen voor de Van Marum Penning. <i>Als herinnering aan de bijzondere wetenschapper Van Marum keert de KNCV tweejaarlijks de Van Marumpenning uit aan een persoon (of personen) die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling en betekenis van de chemie voor de samenleving. Belangrijke bijdragen kunnen zijn ten behoeve van onderwijs, voorlichting, geschiedbeschuwing en de wetenschapsdynamica.</i> ▪ Benoeming van de selectiecommissie geschiedt door het KNCV-bestuur op basis van voordracht van mogelijke kandidaten door de Chemie & Maatschappij Groep (CMG), eventueel ook door andere secties van de KNCV en het KNCV-bestuur. ▪ De selectiecommissie bestaat uit een voorzitter en minimaal vier leden die actief zijn of geweest zijn binnen de verschillende chemische vakgebieden die bestreken worden door de KNCV. Een van de leden is tevens bestuurslid van de KNCV. ▪ De selectiecommissie kiest een voorzitter uit haar midden. ▪ Leden van de selectiecommissie worden benoemd voor drie tweejaarlijkse termijnen, met mogelijke verlenging met drie termijnen. ▪ Bespreek binnen het CMG bestuur mogelijke kandidaten voor de Van Marum Selectiecommissie. ▪ Het CMG bestuur levert aan de Van Marum Selectiecommissie minimaal een voorzitter en een vice-voorzitter ▪ Nadere inlichtingen en het reglement zijn te vinden op de KNCV website https://www.kncv.nl/marum
T - 7	Ontwikkelings en ontwerp fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMG bestuur stelt een concept voorstel op voor de Van Marum Selectiecommissie en een voorstel voor de te volgen procedure + tijdslijn. ▪ CMG bestuur stelt de procedure + tijdslijn en de kandidaat leden aan het AB van KNCV voor en benadert de genomineerde leden van de Selectiecommissie. ▪ AB van KNCV beslist over selectie commissie , event, proces en procedure

	<p>T - 6 - T - 1</p>	<p>Communicatie fase</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vooraankondiging, persbericht, publicatie in relevante KNCV/CMG en andere (m.n. VNCI) media. ▪ Schrijf doelgroepen (potentiele deelnemers) aan middels relevante media; C2W (blad en nieuwsbrief), VNCI (nieuwsbrief), Sociale media (m.n. LinkedIn), Nederlandse Universiteiten (decanen en hoogleraren), HBO, TNO, ... ▪ Verzenden aan doelgroepen verloopt via KNCV bureau (secretariële support). ▪ KNCV bureau beheert en update regelmatig de diverse adres lijsten en overige contacten (contact personen) ▪ Communicatie herhalen (T - 1)
	<p>T - 6 - T - 1</p>	<p>Realisatie fase</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1^e (telefonische) vergadering van de Selectiecommissie om kennis te maken, procedure en proces door te spreken en selectie criteria generiek aan te zetten ▪ 2^e (telefonische) vergadering van de Selectiecommissie om criteria en ranking process met elkaar vast te stellen. Tevens wordt bekeken of er voldoende kandidaten voor de prijs zijn voorgedragen en wordt eventueel besloten de deadline voor indienen (met een maand) te verlengen en worden diverse doelgroepen benadert om kandidaten voor te dragen. <i>N.b. De commissie draagt zelf geen kandidaten voor</i> ▪ 3^e Vergadering Selectiecommissie (face to face), waar de kandidaten worden gerangschikt en een keuze wordt gemaakt voor drie personen die zullen worden voorgedragen aan het KNCV bestuur voor de verdere (publieke) procedure die zal leiden tot de uitreiking van de Van Marum Penning. ▪ Het KNCV bestuur beslist of de Van Marum Penning kandidaten worden toegelaten tot de verdere publieke procedure die zal leiden tot de uitreiking van de van Marumpenning aan één van de aan het KNCV bestuur voorgedragen personen. ▪ Voordat de penning wordt uitgereikt stelt de selectiecommissie een considerans op. ▪ Het KNCV bestuur verwittigt de winnaar en tevens alle afgewezen kandidaten.
	<p>T = 0</p>	<p>Uitvoerings fase</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De KNCV Van Marum Penning wordt uitgereikt op een volgend KNCV congres ▪ De Voorzitter van de Selectiecommissie spreekt de Considerans uit bij de uitreiking van de Van Marum Penning. ▪ De Van Marum Penning wordt uitgereikt door de voorzitter van de KNCV.

	T + 2	Evaluatie en follow up fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Binnen CMG bestuur en KNCV bestuur wordt geëvalueerd hoe de procedure is verlopen en of er voldoende kandidaten zijn voorgedragen.
		Overig	<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf 2018 is de Van Marumpenning een publieksprijs. Dit houdt in dat de leden van de KNCV zelf kandidaten voor de onderscheiding kunnen voordragen, maar ook dat zij uiteindelijk beslissen aan wie de onderscheiding wordt toegekend.

Exacte tijdslijn en (best en worst) practices *Prijs 'Van Marum Penning'*

VOLLEDIG DRAAIBOEK VAN KNCV Publieksprijs van MARUMPENNING 2018
(opgesteld door KNCV-lid selectiecommissie, in 2018 tevens voorzitter selectiecommissie)

wanneer	wat	wie	status
januari (T - 10)	Verzoek vanuit AB naar CMG om procedure voor selectie van Marum Penning op te starten.	JWT+AB	
Jan/Feb	Informatie op website bijwerken + info over procedure voor publiek	Bur.FK	
Jan/Feb	Marketingplan opstellen om de verkiezing VMP meer bekendheid te geven/aankondiging doen in een nummer van C2W (welk?) dat er in augustus een uitgave van C2W een brief zal bevatten met een unieke code waarmee via de website (eenmalig) gestemd kan worden.	Bur. CT	
(T - 9)	Benoeming selectiecommissie KNCV Publieksprijs van Marumpenning door AB.	AB/RH	
(T - 9)	Sluitingstermijn inzendingen bepalen. Uitreiking op Avond van de Chemie 2018 .	Sel.cie	
Maart (T - 8)	Oproep voor kandidaten voor KNCV Publieksprijs van Marum penning in C2W, Medicines, mailing, website Oproep versturen naar scheikundefaculteiten van alle uni's; hbo's, Cie HBO zaken en naar alle hoogleraren en alle decanen. DAS en VNCI vragen oproep in hun nieuwsbrief op te nemen, etc.	Bur.ER	
Maart (T - 8)	Controleren of er nog een VMP is. Er is geen mal meer. KNM kan ze wel namaken, zie correspondentie VMP2011. 25/3/14: er zijn nog 7.	2018: 5 stuks	
doorlopend	- ontvangst voordracht direct bevestigen. - selec.cie melden dat er een voordracht is, geen naam kandidaat of voordrager melden, wel aandachtsgebied.	Bur.ER	
April (T - 7)	Herhaling oproep om kandidaten	Bur.ER	
April	Nadenken over inrichting website voor voorstellen genomineerden en voorbereiden	Bur.FK	

April	(Tel.) vergadering van selectiecommissie om procedure en proces door te spreken en selectie criteria generiek aan te zetten - <i>plannen</i>	Bur.ER	
Mei (T - 6)	Als sluitingstermijn nadert en er zijn nog geen (of niet voldoende) inzendingen, dan moeten mensen benaderd worden.	Sel.cie	
Mei	Website aanpassen: inzendingstermijn gesloten	Bur.FK	
Mei	Brief ontwerpen - <i>beter digitaal stemmen? Brief in C2W(welk nummer?), alle brieven een unieke code waarmee via de website gestemd kan worden. Brieven worden at random in de tijdschriften ingestoken.</i>	?	
Mei	Telefonische vergadering selectiecommissie om criteria en ranking proces met elkaar vast te stellen - <i>plannen</i>	Bur.ER	
na sluiting termijn	Inzendingen gescand per mail doorsturen naar selec.cie; alle voordrachten gaan naar alle cie-leden, die maken allemaal een ranking vd nummers 1, 2 en 3	Bur.ER	
Juni (T - 5)	Vergadering selectiecommissie in Utrecht - <i>plannen</i>	Bur.ER	
Juni	Voorzitter selectiecommissie stuurt een voorstel + motivatie voor drie kandidaten aan het KNCV bestuur,	VZ sel.cie	
Juni/juli	AB bespreekt voorstel	AB	
Juni/Juli	Voorzitter/secretaris KNCV (cc directeur) informeert voorzitter selectiecommissie of advies is overgenomen.	JWT	
Juli (T - 4)	Genomineerden worden door voorzitter KNCV geïnformeerd. en uitgenodigd voor uitreiking + aangeven dat hij/zij gasten mag uitnodigen voor AvdCh	VZ KNCV	
Juli/aug	Selectiecommissie uitnodigen voor AvdCh en uitreiking	Bur.ER	
Juli/aug	Informatief stukje schrijven over genomineerden voor website	Bur.CT	
	Kunstwerken zijn in 2011 door Saskia ingekocht voor de jaren 2013 - 2015 - 2017 - 2019, plaatjes zitten er al op,. Tekst wordt dan: 'behorend bij KNCV Van Marumpenning 2018' <i>aanpassen tekst/koperen plaatjes aanschaffen</i> Graveren: Graveer Service Zoetermeer	Bur.ER Bur.ER	
Juli/aug	Alle voordragers per brief (scannen, mailen) informeren, voorzitter ondertekent. Voordragers voor genomineerden worden uitgenodigd voor	Bur.ER	

	AvdCh.		
Juli/Aug	Filmpjes maken van genomineerden	Wie?	
1 Aug (T - 3)	Informatie + Filmpjes plaatsen op website	Bur.FK	
Aug	Brieven laten drukken	Bur.?	
aug	Communiceren over nominaties + filmpjes	Bur.CT (?)	
15 aug	Brief opsturen naar alle KNCV leden in een nummer van C2W (<i>welk nummer?</i>). Alleen KNCV leden mogen stemmen en doen dit via website met unieke code (is eenmalig te gebruiken)	?	
15 aug	Meer communicatie over genomineerden	Bur.CT(?)	
5 sept (T - 2)	Nogmaals communicatie over genomineerden en oproep tot stemmen aan KNCV leden	Bur.ER	
15 sept	Deadline voor stemmen	Bur.ER	
AvdCh – 4 weken	Stemmen worden geteld	Digitaal: Bur.FK	
20-25 sept	Selectiecië wordt geïnformeerd over winnaar	Bur.JWT	
Sept/oct	Selectiecië maakt considerans	VZ sel.cie	
Sept	Protocol rond uitreiking vastleggen (wie maakt uitslag bekend, wie leest considerans voor etc)	Sel.cie /	
sept	Penning aangetekend opgestuurd. Penning laten graveren (bij handgraveur) zodra winnaar bekend is: Bijv: drs. A.J. Mast 2014	Bur.ER	
Sept/okt	Communicatieplan maken rondom winnaar; persbericht + foto. website, Twitter etc. Stukje voor C2W - Persbericht, wie schrijft dit?	Bur.CT	
Okt (T - 1)	Penning met inscriptie retour ontvangen.	Bur.ER	
10 okt	Considerans opvragen bij voorzitter selectiecommissie Considerans voorleggen aan (lid van) AB van KNCV Considerans printen op mooi papier	Bur.ER	
oktober	Organisatie laten weten wie er als genodigden komen (genomineerden en gasten, plaatsen vrijhouden op 1 ^e rij)	Bur.ER	
okt	Check penning, oorkonde kunstwerk.	Bur.ER	
AvdCh (T = 0)	Meenemen naar uitreiking - de laudatio (geprint op dik wit papier met logo; opgerold met blauw lint - de laudatio geprint op gewoon papier maar met grotere letters (eventueel) voor degene die voorleest - de penning	Bureau	

	- het kunstwerk		
Na AvdCh	Communicatieplan uitvoeren en Persbericht rondsturen	Bur.CT	
	Website aanpassen	Bur.FK	
	Foto(s) van uitreiking naar genomineerden sturen.	Bur.ER	
	Overzichten bijwerken: Op website Op schijf MTU	Bur. FK/ER	
(T + 2)	Evaluatie van de uitreiking. Suggesties voor verbetering verwerken in draaiboek 2020	Bur. + ER + sel.cie	

Voorbeelden Prijs 'Van Marum Penning'

(Uitnodiging om zitting te nemen in Selectiecommissie)

Beste Prof van Veen,

Zoals u mogelijk weet wordt (bij voorkeur) tweejaarlijks door de KNCV de Van Marum Penning uitgereikt aan een KNCV lid dat zich verdienstelijk heeft gemaakt op het gebied van:

- verheldering maatschappelijk begrip omtrent chemie
- ontwikkeling van chemie voor de samenleving
- betekenis van chemie voor de samenleving

Hierbij valt te denken aan belangrijke activiteiten ten behoeve van onderwijs, voorlichting, geschiedbeschouwing en wetenschapsdynamica in de maatschappelijke context.

<https://www.kncv.nl/marum>

In het voorjaar 2015 zal de penning opnieuw worden uitgereikt. De selectiecommissie zal waarschijnlijk (evenals vorige keer) onder mijn voorzitterschap staan. Volgens de reglementen dient voor elk van de genoemde gebieden (onderwijs, voorlichting, geschiedbeschouwing en wetenschapsdynamica) een deskundige voorgedragen te worden aan het KNCV bestuur als lid van de selectiecommissie.

<https://www.kncv.nl/prijzen/kncv-van-marumpenning/reglement>

Langs deze weg wil ik u vragen of u bereid bent voor het gebied geschiedbeschouwing zitting te nemen in de selectiecommissie?

Indien u akkoord kunt gaan worden de kandidaat selectiecommissieleden op 14 mei 2014 voorgedragen ter goedkeuring aan het KNCV bestuur.

N.b. Bijgaand het voorstel voor de te volgen procedure in de komende maanden (met tijdslijn):

De volgende personen zullen waarschijnlijk aan het KNCV bestuur worden voorgedragen als leden van de selectiecommissie:

Dr. Rob Zsom, CMG-KNCV (voorzitter; toegezegd)

Dr. Sietse van de Sluis, KNCV/DSM (vice-voorzitter; toegezegd)

Prof. Koop Lammertsma CMG-KNCV/VU of Dr. Nelo Emerencia VNCI/CMG-KNCV (nog te beslissen) voor het aandachtsgebied onderwijs

Dr. Teun Graafland/Shell (toegezegd) voor het aandachtsgebied wetenschapsdynamica/onderzoek

Ir. Corry van Driel/ Chemisch2Weekblad (toegezegd) voor het aandachtsgebied en voorlichting

Prof. Rob van Veen/CHG-KNCV (nog te beslissen)

Mocht u nog vragen hebben alvorens te kunnen besluiten, aarzel dan niet om contact op te nemen (via de e-mail of telefonisch).

Bij voorbaat dank voor u medewerking,

Rob Zsom
Dr. R.L.J. Zsom
Chemie & Maatschappij Groep (CMG-KNCV)
<https://cmg.kncv.nl/>
Tel. 0620959508

(tekst Nieuwsbrief KNCV na toekenning van de Van Marum Penning 2011)

Toekenning Van Marumpenning 2011

Als herinnering aan de bijzondere wetenschapper Martinus van Marum kent de KNCV de Van Marumpenning toe aan een persoon die zich op bijzondere wijze ingezet heeft voor de ontwikkeling en betekenis van de chemie voor de samenleving.

Op verzoek van het Bestuur van de KNCV is de Chemie & Maatschappij Groep (CMG), onder voorzitterschap van Dr. R (Rob) L.J. Zsom, opgetreden als Selectiecommissie voor de Van Marumpenning 2011. De Selectiecommissie heeft unaniem besloten Prof. Dr. G. (Gerard) van Koten voor te dragen voor zijn grote verdiensten en leiderschap bij de *"Vernieuwing van het scheikunde-onderwijs in het HAVO en VW en daarmee de ontwikkeling van de scheikunde in de samenleving in het algemeen"*. Het KNCV Bestuur heeft de aanbevelingen overgenomen van de selectiecommissie. De overwegingen die hebben geleid tot het toekennen van

de Van Marumpenning 2011 aan professor Gerard van Koten zullen door Dr. Rob Zsom toegelicht worden tijdens de officiële prijsuitreiking op 30 mei 2012 tijdens een plenaire bijeenkomst gedurende het FYSICA-CHEMIE congres (www.fysica-chemie2012.nl) aan de Universiteit Twente.

(tekst Nieuwsbrief CMG na uitreiking van de Van Marum Penning 2016)

Uitreiking KNCV Van Marumpenning 2016

v.l.n.r. Rob Zsom, Jan van Maarseveen, Ben Feringa

Tijdens de eerste editie van de Avond van de Chemie op 13 oktober jl. in de Leidse Schouwburg - is de Van Marumpenning 2016 uitgereikt aan Jan van Maarseveen. Hij kreeg de penning toegekend vanwege zijn grote verdiensten op het gebied van het verbeteren van het imago van de chemie. De prijs is de hoogste Nederlandse onderscheiding voor personen die een significante bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling en betekenis van de chemie voor de maatschappij. Drie CMG-bestuursleden maakten deel uit van de selectiecommissie.

(Considerance Van Marum Penning 2011)

Considerance Van Marum Penning

As requested by the board of the KNCV, the Chemistry & Society group has formed the selection committee for the Van Marum penning 2011, under the chairmanship of Rob Zsom. After internal discussions within the committee, after consulting the board of the KNCV, it has been unanimously decided to award the Van Marum Penning 2011 to Gerard van Koten. The prize will be awarded to Gerard van Koten for his great contribution to chemical sciences in relation to society and his leadership in the 'renewal of chemistry education at the HAVO and VWO.'

Professor van Koten was born in 1942 and since his retirement in 2007 he is emeritus professor at the university of Utrecht, and still active in research at the University of Cardiff. Van Koten can look back at a successful career, with many achievements in chemical science, organization and education. After obtaining his masters, he started his career at TNO, receiving his PhD-degree in Utrecht. He became professor at the university of Amsterdam where he was appointed in 1977, and later moved back to Utrecht. Van Koten is coauthor of more than 800 scientific articles and 35 patents. He was member of the national steering group chemistry and chairman of the KNCV, and he is elected member of the KNAW, and played an active role in many committees.

In 2002 he was appointed by the Minister of Education, Culture and Science as chairman of the committee responsible for the renewal of the Chemistry Educational Program at Secondary School level. Moreover, he was chairing of an advisory Committee for the renewal of the Secondary School curriculum of the KNAW and more recently formed a steering group that is responsible for the implementation of the concept-context approach in chemistry. His clear vision has been very important for such an achievement, that will have a great impact on how chemistry will be viewed by society. Main goal of the 'commission Van Koten' was to adapt old school education to the modern society with it's state of the art research and dynamic industrial requests. These are some of the clear illustrations for his passion for chemistry and science and the drive to communicate this to society. This unique characteristic is the reason to award the Van Marum Penning 2011 to Prof Van Koten.

Van Koten's starting point has always been to highlight the role that chemistry plays in society. This is particularly visible in the new curriculum for high school students. As eminent leader of first the 'commission Van Koten' and later the 'steering group new chemistry' Van Koten has been a great stimulator of high school teachers the last nine years. This effort has resulted in a new broad-based and socially relevant curriculum, which will be introduced at HAVO and VWO in September 2013. It's expected that the new curriculum will lead to a greater chemistry enthusiasm among high school pupils and eventually also a greater number of chemistry students. Eventually, this new curriculum should lead to a different view on chemistry by society, which is a must in our rapidly changing society in which chemistry will continue to play a key role in addressing the main challenges that we are facing.

(concept tekst oproep C2W voor de Van Marum Penning 2014)

Oproep voordrachten Van Marumpenning 2014

Het algemeen bestuur van de KNCV roept op kandidaten voor te dragen voor de Van Marumpenning 2014, een onderscheiding die sinds 1987 wordt uitgereikt aan personen die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling en betekenis van de chemie voor de **maatschappij**. Te denken valt aan belangrijke op de samenleving gerichte activiteiten ten behoeve van onderwijs, voorlichting, geschiedbeschuwing of wetenschapsdynamica.

De KNCV heeft in 2012 de Van Marumpenning voor het laatst uitgereikt aan prof. dr. G. (Gerard) van Koten.

<http://www.kncv.nl/onderscheidingen/van-marumpenning.96944.lynkx>

Zowel jonge mensen als mensen met een lange staat van dienst, die zich al jaren bijzonder verdienstelijk maken, kunnen worden genomineerd.

U kunt kandidaten nomineren door een brief met daarin uw motivatie, een cv van de kandidaat en de namen van twee referenten te sturen naar kncv@kncv.nl onder vermelding van 'Van Marumpenning 2014'. De deadline voor nominaties is 15 oktober 2014.

De Van Marumpenning 2014 wordt volgend voorjaar uitgereikt.

16-6-2014

Oproep voordrachten Van Marumpenning 2018

Het algemeen bestuur van de KNCV roept leden op om kandidaten voor te dragen voor de Van Marumpenning. Kent u een chemicus, jong of gearriveerd, die een bijzondere bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling en betekenis van de chemie voor de maatschappij? U kunt daarbij denken aan:

- verheldering maatschappelijk begrip omtrent chemie;
- ontwikkeling van chemie voor de samenleving;
- betekenis van chemie voor de samenleving.

Wilt u iemand nomineren voor de Van Marumpenning? Klik dan [hier](#) voor uw voordracht. We vragen u een korte motivatie te schrijven waarom u vindt dat deze kandidaat deze publieksprijs zou moeten winnen. Houd u er bij het schrijven van de nominatie rekening mee dat je selectiecommissie de inzendingen beoordeelt op maatschappelijk belang, zichtbaarheid van de kandidaat, originaliteit, inspirerende communicatie, impact in bredere kring en kwaliteit.

Een beknopte CV en referenties strekken tot aanbeveling. U kunt kandidaten voordragen tot **31 mei 2018**.

6. Draaiboek Webinar

	T - 9	Definitie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bespreek het project initiatief (webinar) intern het CMG bestuur vis a vis t.o.v. de CMG/KNCV doelen, strategie, actualiteit, doelgroep. <i>N.b. De deelnemers aan een webinar nemen online deel aan een sessie waarbij expert(s) hun ervaring en kennis delen. De deelnemers aan het webinar kunnen vragen stellen.</i>
	T - 7	Ontwikkelings en ontwerp fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificeer communicatie modus, benodigde hulp middelen, computer/internet en secretariële support KNCV Bureau. ▪ Bepaal wie een webinar kan houden en over welk onderwerp. <i>N.b. Momenteel is een webinar van Jos Put (DSM) over 'Groei van de wereldbevolking' in de voorbereidende fase.</i> ▪ Dit 1^e door het CMG te organiseren webinar is mede bedoeld om te achterhalen in hoeverre onze CMG-leden en de andere KNCV-leden deze manier van communiceren op prijs stellen.
	T - 6 - T - 1	Communicatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Integratie met internet en social media in de fase van vooraankondiging ▪ Vooraf inschrijven is aan te bevelen
	T - 6 - T - 1	Realisatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorbereiden van de interactie tijdens het webinar (bij voorkeur laten lopen via de werkgever van een der CMG bestuursleden, momenteel via Peter Nieuwenhuizen/AkzoNobel)
	T = 0	Uitvoerings fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Praktische uitvoering webinar
	T + 2	Evaluatie en follow up fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De opvolging van deelnemers en no-shows (wel opgegeven als deelnemer, maar niet geparticipeerd) ▪ On-demand versie na afloop ▪ Integratie met internet en social media na afloop
		Overig	

Exacte tijdslijn en (best en worst) practices 'Webinar'

	T - ..	Definitie fase	
	T - ..	Ontwikkelings en ontwerp fase	
	T - .. - T - ..	Communicatie fase	
	T - .. - T - ..	Realisatie fase	
	T = 0	Uitvoerings fase	
	T + ..	Evaluatie en follow up fase	
		Overig	

Voorbeelden *'Webinar'*

7. Draaiboek eventueel nieuwe activiteit (Bijv. Deskundigenpanel)

	T - 9	Definitie fase	
	T - 7	Ontwikkelings en ontwerp fase	
	T - 6 - T - 1	Communicatie fase	
	T - 6 - T - 1	Realisatie fase	
	T = 0	Uitvoerings fase	
	T + 2	Evaluatie en follow up fase	
		Overig	

**Exacte tijdslijn en (best en worst) practices
eventueel nieuwe activiteit
(Bijv. Deskundigenpanel)**

	T - ..	Definitie fase	
	T - ..	Ontwikkelings en ontwerp fase	
	T - .. - T - ..	Communicatie fase	
	T - .. - T - ..	Realisatie fase	
	T = 0	Uitvoerings fase	
	T + ..	Evaluatie en follow up fase	
		Overig	

**Voorbeelden eventueel nieuwe activiteit
(Bijv. Deskundigenpanel)**

8. Draaiboek Nieuwsbrief en andere communicatie naar CMG leden

	T - 2	Realisatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Relevante stukjes voor de nieuwsbrief en/of C2W en andere KNCV media opstellen en aan secretariaat KNCV toesturen ▪ Relevante stukjes voor de e-mail naar de CMG leden opstellen en de voorzitter CMG toesturen
	T - 1	Uitvoerings fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorzitter CMG stelt e-mail met CMG wetenswaardigheden + link naar een belangwekkende presentatie op en verzendt die naar de CMG leden ▪ Secretariaat KNCV bureau zorgt voor opstelling en layout van de nieuwsbrief. ▪ KNCV levert de tekst + plaatjes voor de KNCV Nieuwsbrief en/of C2W op tijd aan (veelal 1 maand voor verschijnen).
	T = 0	Publicatie fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMG Nieuwsbrief verschijnt ▪ CMG e-mail aan leden wordt verzonden
	T + 1	Evaluatie en follow up fase	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reageren op eventueel commentaar op de publicatie C2W en/of CMG nieuwsbrief en/of e-mail aan CMG leden.
		Overig	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Publicatie C2W en/of CMG nieuwsbrief en/of e-mail aan CMG leden verschijnen bij voorkeur als er interessant nieuws vanuit het CMG is te melden (minimaal 2x per jaar).

**Exacte tijdslijn en (best en worst) practices
*'Nieuwsbrief en andere communicatie naar CMG leden'***

	T - ..	Realisatie fase	
	T - ..	Uitvoerings fase	
	T = 0	Publicatie fase	
	T + ..	Evaluatie en follow up fase	
		Overig	

Voorbeelden 'Nieuwsbrief en andere communicatie naar CMG leden'

(E-mail april 2014 aan CMG leden; CMG update en uitnodiging)

Beste CMG leden,

De afgelopen periode heeft het CMG-bestuur u gevraagd om mee te denken over de belangrijke thema's voor de KNCV. Hiervan is ruim gebruik gemaakt. En we kunnen nu zeggen: We zijn eruit!

Na overleg met het KNCV-bestuur heeft het CMG-bestuur besloten dit najaar een meningsvorming onder de KNCV-leden te organiseren rondom het centrale thema "Hoe houden we de chemie in Nederland?".

Dit doen we naast de één of twee andere evenementen die we al organiseren, speciaal voor MKB, over subsidies en financiering.

Hoe gaan we dit - hopelijk samen met u - vormgeven? Daarvoor vragen we uw input:

- Bent u geïnteresseerd om dit onderwerp mede vorm te geven, laat ons dat dan weten (via e-mail naar cmg@kncv.nl). Het organiserende team - bestaande uit Hans Blom, Rob Zsom, Sietse van der Sluis en Nelo Emerencia - zal contact met u opnemen.
- Tijdens de KNCV voorjaarsbijeenkomst op 8 mei a.s. in 't Spant te Bussum bent u van 11.30 tot 13.00 uur welkom op een inventariserende bijeenkomst. Tijdens deze deelsessie bespreken we met de aanwezigen een aantal stellingen, zoals:
  - De huidige grotevolume chemie is te afhankelijk van lage energieprijzen en daarmee een aflopende zaak
  - Het gaat om de human factor: met de juiste werknemers trekken we de Nederlandse chemie door deze moeilijke periode
  - Goede mensen = succes, waar zijn de chemische versies van Robbert Dijkgraaf?
  - Nederland moet zich richten op niches en specialties, alleen zo kunnen we met onze hoge energie en arbeidskosten concurreren
  - Chemie moet zich presenteren aan de hand van nieuwe producten, zoals lichtgevende verf op wegen, nieuwe ideeën zoals van Daan Lichtengarde zijn de weg
  - Chemie is de weg naar nieuwe schone processen - van flexikoker naar micro-reactor.

Naast deze stellingen willen we tijdens deze sessie ook bespreken hoe we dit project het beste aan kunnen pakken, de organisatievorm met de leden, en hoe en naar wie we evt. naar buiten willen treden met de uitkomst van het themawerk.

Als u geïnteresseerd bent in deze bijeenkomst, kunt u zich aanmelden via de KNCV website. Zie link voor het registratieformulier hieronder; in het pull-down menu kut u de optie 'sessie 2, CMG-overleg' aanklikken. U krijgt dan bij aankomst een badge uitgereikt.

<http://www.kncv.nl/kncv-voorjaarsbijeenkomst-2014-hoe-verzilver-ik/registratieformulier-hoe-verzilver-ik-goud.144065.lynkx>

Namens het CMG-bestuur hoop ik van harte u te mogen verwelkomen als meewerkend organisator en/of bij onze parallelsessie op 8 mei. We kijken ernaar uit!

Met vriendelijke groet, Peter Nieuwenhuizen, voorzitter CMG

NIEUWSBRIEF

Van de KNCV Chemie Management Groep

Nieuw CMG bestuurslid!

Recent is Bob Poldermans toegetreden tot het bestuur van CMG. In het dagelijks leven is Bob R&D director Life Sciences binnen DSM. Daarnaast beheert hij in het KNCV bestuur de portefeuille Chemie en Maatschappij. Bob is de opvolger van Alle Bruggink die meer van zijn pensioen is gaan genieten.

Terugblik War for Talent

De strijd om schaars chemietalent valt voorlopig nog mee, maar zonder maatregelen zal die over een paar jaar wel losbarsten omdat er dan een flinke vergrijzingsgolf optreedt.

Dit is de conclusie van een onderzoek uitgevoerd door de CMG, met steun van de KNCV, de Vereniging Nederlandse Chemische Industrie (VNCI), en de Regiegroep Chemie, in samenwerking met consultants van Arthur D. Little. In dit onderzoek zijn een aantal deskundigen van multinationals, MKB en kennisinstellingen geïnterviewd. De resultaten zijn op 7 november jl tijdens de lustrumbijeenkomst van de KNCV in Utrecht met een panel van deskundigen uit het veld levendig bediscussieerd aan de hand van een aantal stellingen.

Tijdens deze bijeenkomst was er uitgebreide discussie over het gebrek aan maatschappelijke status van laboratorium functies. Gerard van Koten (voorzitter KNCV) merkte hierbij op dat wel eens vergeten wordt dat veel chemici

zich vanuit een laboratorium weten op te werken naar managementniveaus. Door hun analytische vaardigheden zijn ze bovendien breed inzetbaar in de maatschappij. Dat zou op middelbare scholen en vooral ook door de beroepsgroep zelf wel een wat vaker benadrukt mogen worden. Met een opleiding in de chemie kun je in feite alle kanten uit.

De grootste problemen voor de Nederlandse chemische industrie spelen op MBO niveau (bijvoorbeeld procesoperators). Internationaal werven is met name op WO niveau prima mogelijk. Het internationale aanbod maakt dat er geen agressieve War for Talent plaatsvindt. Toch willen bedrijven graag een bepaald percentage Nederlandse werknemers op WO niveau blijven aantrekken. Bijvoorbeeld om de bedrijfscultuur te helpen behouden. Voor Nederlandse studenten geeft dit kansen. Maar zij moeten zich ook realiseren dat zij in een internationale competitie terecht komen. Een bedrijf als Shell ontvangt namelijk per jaar ongeveer een miljoen sollicitaties!

Het CMG onderzoek is uitgevoerd pal voor de kredietcrisis in alle hevigheid losbarstte. De huidige financiële situatie zal als een demper werken op de naderende krapte. De productie zal de komende tijd dalen waardoor het verloop enigszins wordt opgevangen. Bovendien zullen hoogopgeleiden misschien eerder kiezen voor een chemiebaan dan voor een snelle carrière in de financiële sector. In de chemie zijn de salarissen nog altijd 18% hoger dan in andere sectoren, dus zo slecht is die keuze niet.

Het complete CMG rapport is te downloaden op <http://www.kncv.nl/bericht/war-for-talent-kwestie-van-tijd>

Zonnecellen

Op 8 april 2009 organiseerde de CMG op het kantoor van de KNCV een besloten Rondetafel bijeenkomst met als belangrijkste vraag: *“Waarom gaat de invoering van fotovoltaïsche (PV) cellen in Nederland zo traag?”*. En in het vervolg hiervan: *“Zijn er belemmeringen vanuit overheid of bedrijfsleven of leeft de zonnecel onvoldoende bij de gemiddelde burger of bedrijf?”*.

Er namen 12 vertegenwoordigers uit de keten -van concept tot markttoepassing- deel. Vele

opmerkingen over de trage gang van implementatie werden gehoord. De meest opmerkelijke zijn de volgende: Kleinschalige toepassing door de gewone burger in tuin of op dak kan de komende jaren echt doorbreken. Ruim 70% van de bevolking ziet zonnecellen zitten omdat het begrijpelijk en eenvoudig te bedienen is. Opslag in batterijen is geen echte noodzaak. Het gewone net kan tot 20% bufferen tussen te veel en te weinig stroom. Er komen binnenkort nieuwe mogelijkheden met de opslag in elektrische auto's en via een technologie uit de mijnstreek in Limburg waar water opgepompt wordt en via mijnschachten naar ondergrondse turbines wordt geleid.

Courtesy: D. Silva, Abengoa, Spain

Algemeen advies van de Rondetafel was de subsidiestructuur voor zonnecellen af te schaffen en over te gaan op invoering van een opslag in het elektriciteit tarief om teruglevering aan het net te betalen. Ook garanties van de overheid voor bankleningen zouden aanzienlijk kunnen bijdragen aan een snelle invoering.

Stimuleer Ondernemerschap in de Chemie

De Regiegroep Chemie heeft een ambitieus plan gepresenteerd rondom vijf actielijnen. Deze variëren van versterking van de kennisinfrastructuur tot de ontwikkeling van nieuwe bedrijvigheid. De CMG wil graag zijn deskundigheid inzetten voor Actielijn IV: 'Stimuleer Ondernemerschap in de Chemie'. In september gaat dit project van start met een landelijke conferentie. Deze bijeenkomst richt zich op chemici (afgestudeerden, bijna afgestudeerden maar ook ouderen) met interesse in het starten van een eigen

onderneming en diverse partijen, die werkzaam zijn op het gebied van promoten van ondernemerschap. Doel van deze bijeenkomst is primair het verschaffen van voorlichting en het wijzen van de juiste weg. Daarnaast zullen best practises, valkuilen en belemmeringen voor het voetlicht gebracht worden. De CMG wil zich ook na deze startbijeenkomst blijven inzetten voor Ondernemerschap in de Chemie!

Hou voor de precieze datum de KNCV website in de gaten: www.kncv.nl

Meehelpen? Graag!

De ambities van KNCV CMG zijn groot maar zonder bijdragen uit het veld komen wij er niet. Mocht u enthousiast zijn over onze onderwerpen, ideeën of suggesties (ook voor nieuwe onderwerpen) voor ons hebben of op wat voor wijze dan ook willen meewerken, bijvoorbeeld in een projectgroep of bij het tot stand komen van een Rondetafel, dan horen wij dat graag! Dit jaar wil de CMG activiteiten ontplooiën rond het thema "van petro naar bio". Hierbij wordt gedacht aan een kritische analyse van de zin en onzin op het gebied van initiatieven en publiciteit op het gebied van duurzaamheid; de betekenis van dit begrip is toch zo langzamerhand behoorlijk uitgehold. Suggesties zijn van harte welkom.

Uw reactie kunt u richten aan Gabriëlle Donné – Op den Kelder (directeur KNCV): gdonne@kncv.nl

U kunt uiteraard ook onze website bezoeken: www.kncv.nl/cmge

Organisatie van CMG activiteiten *(algemene opmerkingen)*

Evenement datum vaststellen

Tegenwoordig heeft elke activiteit (m.n. conferentie) concurrentie: van andere activiteiten (conferentie), van internet, werkdruk op de werkplek zelf, schoolvakanties etc., etc. Onderdeel van een goede opkomst is een juiste vaststelling voor de meeste geschikte datum van uw congres.

Locatie

wat is de beschikbaarheid hiervan? Soms zijn zij niet het gehele jaar open/beschikbaar. Een centrale ligging in het gebied waar uw doelgroep vandaan komt, is zeker bepalend. Verder kan bepalend zijn voor de keuze van een locatie of men 'tegen de file in' rijdt. Dit vereist vaak een kortere reistijd. Daarnaast is het belangrijk dat te weten of veel deelnemers met het Openbaar Vervoer reizen. Dit pleit voor een locatie dichtbij een trein (voorkeur) of bus station.

Concurrerende activiteiten (m.n. congressen)

Check of er geen andere activiteiten (congressen) zijn voor uw doelgroep in dezelfde periode. En als het dan niet anders kan, zorg altijd dat u de eerste in het rijtje bent en zorg voor vroegtijdige aankondiging.

Grote landelijke evenementen

Een voetbal wedstrijd, Prinsjesdag e.d. zijn dagen waarop vele agenda's geblokt worden.

Vakantie- en feestdagen

Check elke keer opnieuw hoe de vakanties vallen. Soms kan het heel verfrissend zijn om meteen na de zomervakantie een activiteit (bijv. congres) te plannen. Deelnemers zitten nog in de 'zomersferen' en de bijeenkomst kan aanvoelen als een 'reünie' voor het serieuze werk weer begint.

Dagkeuze

Maandag: minder geschikt omdat er vele werkoverleggen op deze dag zijn
Vrijdag is een dag dat veel ATV dagen vallen, dus minder geschikt.
Dinsdag, woensdag en donderdag zijn geschikte dagen

Tijdstip

Met alle files, is het een overweging waard om na de files te starten en eindigen. Rond 10.30 uur starten is wat dat betreft ideaal. Soms is het raadzaam om een middag/avond bijeenkomst te houden. Deelnemers kunnen dan in de ochtend nog langs kantoor.

Kosten kunnen uit de hand lopen

Een succesvol congres met enthousiaste deelnemers, alleen buikpijn als de facturen binnenkomen! Het komt vaak voor: een congres dat over het budget gaat. Onder tijdsdruk worden beslissingen genomen die vaak niet de goedkoopste zijn. Het moet immers wel goed zijn. Bovendien kunnen er meerdere personen bezig met uitgaven.

Enkele handvaten om dit te voorkomen:

Goede begroting: Maak een verdeling in vaste en variabele kosten en bereken het break even punt. Zo weet u hoeveel betalende deelnemers u nodig heeft.

Variabele kosten kunnen zijn; catering, aantal (sub)zalen, deelnemersregistratie door derden (congresbureau), etc.

Vaste kosten kunnen zijn; voorbereidingsuren door derden (congresbureau), huur van plenaire zaal, techniek, communicatie (drukwerk), etc.

Tips om overschrijding van budget voor te blijven:

- Maak een begroting met daarin altijd een post 'onvoorzien' van 10%
- Zorg voor een update van de begroting zodat steeds inzichtelijk is wat de stand van zaken is
- Bepaal wie het budget bewaakt en de begroting steeds update
- Bepaal wie beslissingen neemt tav budget overschrijdingen
- Vraag altijd bij minimaal 2, liefst 3 leveranciers een offerte op
- Maak keuzes: gaan we voor deze kostbare spreker, dan kunnen we minder andere kosten maken. Wat vinden we belangrijker?

Gevaarlijke posten die over het hoofd kunnen worden gezien

- Personeelskosten van de locatie of cateraar: let hier scherp op bij de offerte
- BTW kosten: zijn de offertes in- of exclusief BTW en kunt u die aftrekken?
- Schoonmaakkosten
- Huur locaties: is dat inclusief podium, stoelen of moet dit apart gehuurd worden?
- Drukwerk: niet alleen een brochure maar ook een enveloppe is nodig en vaak ook briefpapier van het congres.
- Mailing: wie zorgt ervoor dat de brochure in de enveloppe gestopt wordt, gefrankeerd etc? Dit is vaak het mailinghuis.
- Adressenlijsten: zijn deze compleet, in een en dezelfde bestand of moet dit allemaal nog gebeuren?
- Reiskosten van sprekers: wees helder wat de sprekers wel/niet vergoed krijgt
- Sprekers cadeaus: neem op in de begroting
- Techniek: kan erg kostbaar worden doordat er bijvoorbeeld last minute extra microfoons nodig zijn, meerdere technici over meerdere zalen nodig zijn.

Voorbeeld Begroting CMG

Begroting 2012 CMG

	CMG	KNCV
	planning	overgenomen
Zaalhuur vergaderingen incl catering (5x per jaar)	1000	500
Catering vergaderingen (5x per jaar)	250	
Bio-based rapport (euro 2000 in 2011)	2000	
Schaarste studie (student assistent VU/Lammertsma) ¹	2000	2000
Schaarste report	1000	1000
Rondetafel nieuw onderwerp 2012 ²	750	750
Rapport nieuw onderwerp 2012 ²	4000	4000
Reis en onkosten	250	250
PR CMG	200	200
Kerstdiner	300	300
Onvoorzien	250	250
Totaal	12000	9250
¹ Eigen studie (in plaats van Rondetafel)		
² Te bepalen in overleg met het KNCV Bestuur		
Inkomsten (contributie leden)	1400	1400
Bedrag op begroting 2012	10600	7850

Korte toelichting op de CMG begroting 2012

Het lijkt ons niet noodzakelijk een Rondetafel te organiseren voor Nieuwe Schaarste, gezien de grote hoeveelheid rapporten al beschikbaar over dit onderwerp. In plaats daarvan is de wens naar voren gekomen om een studentassistent aan te stellen onder leiding van Koop Lammertsma aan de VU om een overzicht/rapport samen te stellen uit de vele beschikbare informatie/rapporten (deel van de tijd, gedurende 3 maanden). Hiervoor is een voorziening opgenomen in de begroting 2012 (i.p.v. kosten voor een Rondetafel over Schaarste). Verder bevat de begroting kosten voor afronding Bio-based en een (nog te benoemen) nieuwe project/onderwerp voor 2012 (mede te bepalen na overleg met het KNCV Bestuur). Voor het project Chemisch Nederland over 30-50 jaar zijn geen kosten opgenomen. We zullen voor dat project meeliften met de vergelijkbare VNCI initiatieven. Verder posten opgenomen voor PR, reis en overige kosten en afsluitend (Kerst) diner en onvoorzien.

Rob Zsom, voorzitter CMG

Decanen

(situatie november 2014)

Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam

Mw. Prof. dr. ir. K.I.J. (Karen) Maex

(Decaan van VU-FALW en VU-FEW en van UvA-FNWI)

K.I.J.Maex@uva.nl

k.i.j.maex@vu.nl

Universiteit Leiden

Prof.dr. Geert de Snoo

g.r.desnoo@science.leidenuniv.nl

Technische Universiteit Delft

Prof.dr.ir. Tim van der Hagen

(Decaan Technische natuurwetenschappen)

T.H.J.J.vanderHagen@tudelft.nl

Wageningen Universiteit

(geen decanen, de hele universiteit is tevens de faculteit)

Prof.dr. JT (Han) Zuilhof

(Laboratory of Organic Chemistry)

Office.ORG@wur.nl

han.zuilhof@wur.nl

Prof.dr.ir. J (Jasper) van der Gucht

(Laboratory for Physical Chemistry and Colloid Science)

Jasper.vanderGucht@wur.nl

Prof.dr. SC (Sacco) de Vries

(Laboratory of Biochemistry)

sacco.devries@wur.nl

Universiteit Utrecht

Prof.dr. Gerrit van Meer

g.vanmeer@uu.nl

(Secretaresse: Louise van Tetterode)

L.vanTetterode@uu.nl

Radboud Universiteit

Prof. dr. C.C.A.M. Gielen

S.Gielen@science.ru.nl

Universiteit Groningen

prof. dr. J. (Jasper) Knoester

j.knoester@rug.nl

Universiteit Twente

Prof.dr.ir. J.W.M. Hilgenkamp (Hans)

(decaan ad-interim Technische Natuurwetenschappen)

j.w.m.hilgenkamp@utwente.nl

Technische Universiteit Eindhoven

prof.dr.ir. J.C. Schouten

J.C.Schouten@tue.nl

Overzicht CMG activiteiten (2010-2018)

2010

Energie Conferentie , Amsterdam, november 2010

De CMG heeft aan de organisatie en inhoud van deze bijeenkomst een bijdrage geleverd. Een zeer geslaagde conferentie;; veel bezoekers en goede discussie. Dit is een knappe prestatie gezien de korte voorbereidingstijd. Wim Sinke (benaderd door CMG) , als spin in het energie-web, was een belangrijke factor voor dit succes. Industrielinqs (benaderd door KNCV bureau) was als organisator een goede keuze. De KNCV zal mogelijk meer zaken gaan doen met deze organisatie.

PV cellen

De in 2009 via een ronde tafel conferentie ingezette discussie over PV cellen in Nederland is afgerond met een publicatie (EEN STRALENDE TOEKOMST VOOR ZONNESTROOM) en aangeboden aan de politiek en beleidsmakers. Als vervolg is nog meegewerkt aan een nationale breed gedragen roadmap (initiatiefnemer KEMA) over dit onderwerp.

Biobased Chemicals

Op 1 juni werd een besloten ronde tafel georganiseerd met een twintigtal experts rond dit thema. Belangrijke discussiepunten waren de concurrentie met de nafta-gestuurde productie, de positie van Nederland en het realiseerbare aandeel van de biobased chemicals in Nederland over 20 jaar. In C2W is al kort gerapporteerd over deze succesvolle bijeenkomst. Het aangekondigde rapport (2011) over de conclusies en verdere uitwerking van scenarios is niet verschenen (we zijn achterhaald door andere initiatieven op dit gebied).

2011

Nieuwe schaarsten

KL heeft een lezing gegeven in Twente over schaarsten.

Van Marum Penning

Van Marumpenning (KNCV prijs voor verdiensten op gebied chemie en samenleving , uit te reiken op het najaarscongres). CMG heeft onder voorzitterschap van Rob Zsom als selectiecommissie opgetreden.

Deloitte studie “Visie op chemie over 30 -50 jaar” (in opdracht van de VNCI).

CMG heeft bijdragen geleverd via Peter Nieuwenhuizen, Rob Kirschbaum, Koop Lammertsma en Rob Zsom.

CHAINS 2011 (28 t/m 30 november, Maarsse)

twee CMG presentaties “Schaarsten” door KOOP Lammertsma en Biobased Chemicals door ...

TWA conferentie 2011 (4 november)

Dit jaar kleiner van opzet en eigenlijk niet bedoeld voor outsiders. Gezien het thema Food en Nutrition is schaarste een mooi onderwerp.

2012

The CMG legt de nadruk op de onderwerpen Materiaal Schaarste, Synthetische Biologie and Energie.

Schaarste

KL heeft maart 2012 een rapport van een tiental A4tjes gepubliceerd.

FysicaChemie 2012

CMG presentaties met de eerste resultaten en ervaringen Materiaal Schaarste en Synthetische Biologie.

Prof. Koop Lammertsma (VU) - "Material Scarcity – Endangered Rare Earth Elements and Phosphorus"

Prof. Klaas Hellingwerf (UvA) - "Synthetic Systems Biology: History, definition and impact"

Prof. Roel Bovenberg (DSM, RUG) - "Systems and Synthetic Biology from an Industrial perspective"

2013

Internationale Conferentie Synthetische Systeembioogie mei 2013

Rob Zsom, Klaas Hellingwerf (UvA), Roel Bovenberg (DSM/RUG), Saskia van der Vies (KNCV) en Gabrielle Donne (KNCV) waren betrokken in de voorbereiding.

Symposium kernenergie oktober 2013

Hans Blom en Carlijn Cadee organiseren het kernenergie symposium *'Energy mixing, with help from U'* op 28 oktober 2013 in de Nieuwspoort te Den Haag.

2014

CMG sessie "Hoe houden we de chemie in Nederland?" tijdens de KNCV voorjaarsbijeenkomst mei 2014 te Bussum

Tijdens de KNCV voorjaarsbijeenkomst op 8 mei 2014 in 't Spant te Bussum organiseerde het CMG projectteam bestaande uit Sietse, Hans, Nelo en Rob een eerste inventariserende bijeenkomst om te komen tot meningsvorming onder de KNCV-leden rondom het centrale thema *"Hoe houden we de chemie in Nederland?"*.

Subsidie event in juni 2014

Dit event (voor huidige en toekomstige leden van de CMG en KNCV) rondom subsidie, werd georganiseerd, op voorspraak van Peter van Tilburg, door Peter zelf en Niels. We hebben voor het subsidie onderwerp gekozen als thema dat de ontwikkeling van bedrijven koppelt aan incentives van de overheid om te komen tot innovatie.

Enquête "Hoe houden we de chemie in Nederland?" in september 2014

Het CMG projectteam (Sietse, Hans, Nelo en Rob) organiseerden in september een enquête onder de werknemers werkzaam in de chemische industrie om te komen tot meningsvorming onder de werknemers rondom het centrale thema *"Hoe houden we de chemie in Nederland?"*. Er werd goed gereageerd (420 deelnemers aan de enquête). Najaar 2014 wordt gerapporteerd aan de chemici in Nederland (tijdens Viva Chemie 2014) en tevens (via een brief) aan de minister.

2015

Vervolg enquête “Hoe houden we de chemie in Nederland?”

We hebben eind 2014 een grote enquête gehouden onder de CMG-/KNCV-leden over het onderwerp ‘Hoe houden we de chemie in Nederland?’. Dit heeft weer een aantal onderwerpen voor nader onderzoek opgeleverd voor de CMG in 2015, waaronder:

Imago en politiek inzicht verbeteren

Biochemie en Biotechnologie kansen

Duurzaamheid als groei motor

Heroriëntatie onderwijs en onderzoek

Innovatie stimuleren en exploiteren, internationale samenwerking

De onderwerpen werden nader beoordeeld en een vervolgplan werd gedefinieerd. Alle resultaten werden teruggekoppeld aan de CMG en KNCV leden en aan de overige respondenten. Op 25 november 2016 is er een artikel in C2W verschenen (Hans Blom en Nelo Emerencia) met de uitkomsten van de enquête ‘Hoe houden we de chemie in Nederland?’. Een samenvatting van de enquête werd tijdens CHAINS 2015 gepresenteerd door Hans Blom.

Van Marumpenning

Op 7 april 2015 heeft de KNCV drs. A.J. (Arne) Mast onderscheiden met de KNCV Van Marumpenning 2014.

2016

Minisymposium Chemisch ondernemerschap op 7 december 2016 tijdens CHAINS2016.

De focussessie werd gehouden in een propvolle zaal en met veel interesse bijgewoond door maar liefst 90-100 personen.

Van Marumpenning

Tijdens de eerste editie van de Avond van de Chemie - op 13 oktober 2016 in de Leidse Schouwburg - is de Van Marumpenning 2016 uitgereikt aan Jan van Maarseveen.

WEBINAR "DE WERELD NA 2050", DOOR JOS PUT

De CMG heeft 23 maart 2016 voor het eerst (door Jos Put, voormalig Chief Technology Officer van DSM en momenteel Consultant Innovatie Management over: “De wereld na 2050... Overleven we?”) via een webinar op een moderne wijze maatschappelijke ontwikkelingen en implicaties voor de chemie besproken.

2017-2018

Op dit moment zijn binnen de CMG de volgende projecten lopende:

- Onderzoek naar kansen voor de chemie bij opslag en conversie van (overmaat) duurzame energie; In het najaar 2017 verscheen een artikel hierover in C2W
- Ondersteuning bij het realiseren van een Panel van chemische deskundigen ter informatie van politiek en/of media.
- Gedragsrichtlijnen voor chemici.
- Waarderen van (nieuwe) Intellectual Property (voorstel voor symposium)
- Mentorship Young Professionals (wordt met Jong KNCV besproken)